

รายงานผลกระทบจากการบังคับใช้ พระราชบัญญัติ ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

หนังสือปกแดงเล่มนี้ เป็นการพิจารณาผลกระทบจากพระราชบัญญัติภาษี
สรรพสามิต พ.ศ. 2560 โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนร่วม
เพื่อหาแนวทางแก้ไข พร้อมกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ เพื่อป้องกันการ
แข่งขันที่ไม่เป็นธรรม ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

สมุดปกแดงเล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงความเสียหายที่มีผลมาจาก พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ซึ่งบางส่วนเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นแล้วสามารถตรวจสอบได้ บางส่วนเป็นการวิเคราะห์และคาดการณ์อย่างมีเหตุมีผล

เนื้อหาแบ่งเป็น	หน้า
<u>ส่วนที่ 1</u> สรุปผลที่เกิดขึ้นจากพระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ.2560	1
<u>ส่วนที่ 2</u> การดำเนินธุรกิจของโรงงานยาสูบกระทรวงการคลัง	3
<u>ประกอบด้วย</u>	
1. การพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานในช่วงรัฐบาล คสช.	3
2. การบริหารจัดการตามนโยบายที่สำคัญ	4
2.1 การจัดซื้อเครื่องจักรใหม่	4
2.2 การย้ายโรงงานผลิตยาสูบจากคลองเตย ไป จ.พระนครศรีอยุธยา	4
2.3 การส่งมอบที่ดินบริเวณคลองเตยเพื่อสร้างสวนป่า	5
2.4 การจัดระบบการขายให้เกิดความถูกต้องและเป็นธรรม	7
2.5 การยกฐานะองค์กรเป็นนิติบุคคล	7
3. การสร้างรายได้ให้กับภาครัฐ ทั้งภาษี, เงินนำส่งและอื่นๆ	7
<u>ส่วนที่ 3</u> การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตตาม พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 (ฉบับใหม่)	9
<u>ประกอบด้วย</u>	
1. ภาระภาษีและเงินบำรุงกำหนดหน่วยงานอื่นๆ ที่โรงงานยาสูบต้องชำระตามกฎหมาย	9
2. ความเป็นมาของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตกับสินค้ายาสูบในประเทศไทย	12
3. วิธีการจัดเก็บ	12
4. สถานการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลัง พ.ร.บ. ภาษีสรรพสามิตฯ มีผลใช้บังคับ	13
4.1 การวิเคราะห์การกำหนดราคาขาย	13
4.2 พฤติกรรมการบริโภคยาสูบมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไป	16
4.3 การเพิ่มขึ้นของบุหรี่ยึดกฎหมาย	18
4.4 พฤติกรรมการค้ายาสูบและการแข่งขัน	19

<u>ส่วนที่ 4</u>	ผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังจากการบังคับใช้ พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 (ฉบับใหม่)	22
	<u>ประกอบด้วย</u>	
1.	ผลกระทบต่อประเทศชาติ	22
1.1	การจัดเก็บภาษียาสูบ เงินบำรุงสนับสนุนตามกฎหมายลดลง	22
1.2	รัฐบาลต้องรับภาระฟื้นฟูโรงงานยาสูบ	25
1.3	ประเทศไทยเสียดุลการค้าให้กับต่างประเทศ	25
1.4	การแพร่ระบาดของบุหรี่ผิดกฎหมายและบุหรี่ที่มีโทษสูง	25
2.	ผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	26
2.1	เกษตรกร	26
2.2	คู่ค้า	27
2.3	ผู้ประกอบการค้ายาสูบ	27
2.4	ผู้บริโภค	27
3.	ผลกระทบต่อโรงงานยาสูบ	27
3.1	ยอดจำหน่ายและส่วนแบ่งการตลาด	27
3.2	ความสามารถในการทำกำไรลดลงจนไม่สามารถทำกำไรได้	28
3.3	มาตรการและแนวทางการแก้ไข	29
4.	ผลกระทบกับพนักงานโรงงานยาสูบ	29
5.	ผลกระทบกับการย้ายโรงงานผลิตยาสูบ	31
6.	ความเสียหายต่อการลงทุนจากการสร้างโรงงานผลิตยาสูบ	31
<u>ส่วนที่ 5</u>	ข้อสรุป	32
<u>ส่วนที่ 6</u>	ข้อเสนอ แนวทางแก้ปัญหา และป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้น	35

1.3 การบริโภคบุหรี่ภายในประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้นเนื่องจากบุหรี่ต่างประเทศที่ลดราคาลง รวมทั้งมีการเชิญชวนด้วยแคมเปญลด แลก แจก แถม ขณะเดียวกันอัตราการจับกุมบุหรี่ปิดกฎหมายก็เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องเนื่องจากผู้บริโภคให้ความสนใจมากขึ้นเพราะราคาถูกกว่าบุหรี่ปิดกฎหมายมากกว่าเท่าตัว

2. บทบัญญัติและหลักเกณฑ์ของ พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิตฯ เปิดช่องให้บริษัทบุหรี่ต่างประเทศทำทลายเจตนารมณ์ของกฎหมายโดยการลดราคาบุหรี่ปิดจากเดิม เพื่อแย่งชิงส่วนแบ่งทางการตลาดของบุหรี่ไทย

ฐานภาษีที่จัดเก็บตาม พ.ร.บ.ฯ และกฎหมายลำดับรอง ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยมีการจัดเก็บทั้งด้านปริมาณและด้านมูลค่ารวมกัน โดยด้านมูลค่าได้กำหนดให้ใช้เกณฑ์ “ราคาขายปลีกแนะนำ” แต่บทบัญญัติดังกล่าวกลับไม่รัดกุม จนสามารถทำให้บริษัทบุหรี่ต่างประเทศตัดสินใจลดราคาลงมาขัดกับเจตนารมณ์และกลไกตลาดในอนาคตจะส่งผลให้ธุรกิจบุหรี่ของรัฐบาลอย่างโรงงานยาสูบได้รับผลกระทบ ซึ่งจากเดิมกว่า 78 ปี โรงงานยาสูบสามารถรักษาส่วนแบ่งทางการตลาดบุหรี่ภายในประเทศไว้ได้ถึงร้อยละ 79 อยู่เหนือคู่แข่งที่เป็นบริษัทบุหรี่ต่างประเทศทุกราย แต่จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นภายใต้ พ.ร.บ.ฯ ฉบับนี้ จะทำให้ส่วนแบ่งทางการตลาดของโรงงานยาสูบลดลง อย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอีก 2 ปีข้างหน้า อัตราภาษีจะถูกจัดเก็บกับบุหรี่ปิดทุกตราเท่ากันหมด ท้ายที่สุดจะส่งผลให้บุหรี่ปิดต่างประเทศจะสามารถครอบครองตลาดบุหรี่ปิดภายในประเทศไทย และสามารถยืนอยู่เหนือธุรกิจของรัฐได้

สถานการณ์เช่นนี้จะเกิดผลกระทบเป็นวงกว้างต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในธุรกิจของโรงงานยาสูบเป็นจำนวนมาก ทั้งผู้ประกอบการค้ายาสูบประเภทต่างๆ ของโรงงานยาสูบ กว่า 500,000 ราย เกษตรกรผู้ปลูกใบยาสูบกว่า 20,000 ครอบครัว และผู้ที่เกี่ยวข้องในระบบการผลิตใบยาอีกกว่า 100,000 ราย

3. คาดการณ์ว่าโรงงานยาสูบจะประสบภาวะขาดทุนเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์

โรงงานยาสูบคาดการณ์ว่ายอดจำหน่ายในปีงบประมาณ 2561 จะลดลงจากปีงบประมาณ 2560 สูงถึงร้อยละ 41 ทำให้ประมาณได้ว่าในปีงบประมาณ 2561 โรงงานยาสูบจะประสบภาวะขาดทุนประมาณ 1,575 ล้านบาท และหากสถานการณ์ยังมีอยู่เช่นนี้ต่อไปคาดการณ์ว่าจะประสบภาวะขาดทุนอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งโรงงานยาสูบจะกลายเป็นรัฐวิสาหกิจที่ต้องเข้าสู่แผนฟื้นฟูกิจการ

4. เกิดผลกระทบต่อการดำเนินงานของโรงงานยาสูบ

จากการคาดการณ์ยอดจำหน่ายที่ลดลง การดำเนินงานต่างๆ ของโรงงานยาสูบ จะได้รับผลกระทบ อาทิ เช่น การย้ายโรงงานผลิตยาสูบไปยังสวนอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การส่งมอบคืนพื้นที่สวนป่า “เบญจกิติ” ความคุ้มค่าในการลงทุนก่อสร้างโรงงานผลิตยาสูบแห่งใหม่ รวมทั้งผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับพนักงานประจำ 2,950 คน และลูกจ้างอีกกว่า 1,000 คน

ส่วนที่ 2 การดำเนินธุรกิจของโรงงานยาสูบ

1. การพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานในช่วงรัฐบาล คสช.

โรงงานยาสูบ เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจภาคอุตสาหกรรม ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง ทำหน้าที่ประกอบธุรกิจผลิตและจัดจำหน่ายบุหรี่ ต่อเนื่องมาเป็นปีที่ 78 โดยมีภารกิจหลักคือ การนำส่งเงินรายได้ให้แก่รัฐในรูปแบบของเงินได้และภาษี การดำเนินงานอุตสาหกรรมเป็นไปอย่างครบวงจรตั้งแต่ ดูแลเกษตรกรผู้เพาะปลูกยาสูบ โดยส่งเสริมและให้การสนับสนุนการเพาะปลูกยาสูบตามแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ การดูแลที่เหมาะสม การควบคุมปริมาณนิโคตินในใบยาสูบ การควบคุมปริมาณสารตกค้าง การเก็บเกี่ยว การคัดแยก และการบ่ม จนถึงการผลิตบุหรี่ ตามกระบวนการที่ได้มาตรฐานและการจัดจำหน่าย

ในปีงบประมาณ 2559 โรงงานยาสูบเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงจากการหลั่งไหลเข้ามาของบุหรี่ปั๊วต่างประเทศราคาถูก เพื่อแย่งส่วนแบ่งทางการตลาด ทำให้โรงงานยาสูบต้องปรับตัวในเชิงรุกมากขึ้น ในด้านการจำหน่ายบุหรี่โรงงานยาสูบส่งออกไปต่างประเทศ สำหรับการวางแผนในการขยายธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง โรงงานยาสูบได้ริเริ่มแนวคิดพัฒนาโครงการเพาะปลูกกัญชง (Hemp) เพื่อตอบวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ในการสร้างรายได้เพิ่มจากการต่อยอดธุรกิจยาสูบ ซึ่งกัญชงเป็นพืชที่ทุกส่วนสามารถนำมาแปรรูปและพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมได้มากกว่า 10 อุตสาหกรรม จึงเป็นที่ต้องการของตลาด อีกทั้งยังเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรให้มีรายได้จากการปลูกกัญชง

นอกจากนั้น โรงงานยาสูบได้ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้กำหนดเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเน้นในเรื่องการพัฒนาสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ด้วยการสร้างความเข้มแข็งจากภายในผ่านกลไกประชารัฐ ผ่านโมเดล “ประเทศไทย 4.0” ถือว่าเป็นธุรกิจภาคอุตสาหกรรมที่ได้ให้ความสำคัญกับความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม และได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานมากขึ้น

โรงงานยาสูบได้เข้าร่วมลงนามข้อตกลงคุณธรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณและยกระดับความโปร่งใสของโครงการจัดซื้อจัดจ้าง สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เข้าร่วมเสนอราคาเพื่อให้เกิดการแข่งขันอย่างเป็นธรรม และเป็นต้นแบบในด้านการจัดซื้อจัดจ้างที่มีคุณภาพให้กับหน่วยงานภาครัฐและรัฐวิสาหกิจอื่นๆ เป็นผลให้การซื้อเครื่องจักรผลิตบุหรี่สำหรับโรงงานผลิตยาสูบแห่งใหม่ ณ สวนอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 11 สัญญา สามารถประหยัดงบประมาณได้จำนวนเงิน 2,094.48 ล้านบาท และได้เครื่องจักรที่มีประสิทธิภาพ

ในปีงบประมาณ 2560 โรงงานยาสูบได้รับรางวัลพัฒนาองค์กรดีเด่นในภาพรวม จากนายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) ซึ่งเป็นผลมาจากการขับเคลื่อนและดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งแสดงให้เห็นชัดเจนถึงความเป็นองค์กรแห่งการพัฒนาเพื่อความก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

2. โรงงานยาสูบได้รับนโยบายสำคัญจากรัฐบาลให้เร่งดำเนินการ ใน 5 ประเด็น ดังนี้

- 1) การจัดซื้อเครื่องจักรใหม่
- 2) การย้ายโรงงานผลิตยาสูบจากคลองเตย ไป จ.พระนครศรีอยุธยา
- 3) การส่งมอบที่ดินบริเวณคลองเตยเพื่อสร้างสวนป่าเบญจกิติ
- 4) การจัดระบบการขายให้เกิดความถูกต้องและเป็นธรรม
- 5) การยกฐานะองค์กรเป็นนิติบุคคล

โรงงานยาสูบได้ดำเนินการตามนโยบายข้างต้น ซึ่งเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความก้าวหน้าเป็นลำดับ ดังนี้

2.1 การจัดซื้อเครื่องจักรใหม่

โรงงานยาสูบได้ดำเนินการการจัดซื้อเครื่องจักรใหม่ วงเงินงบประมาณ 8,148.05 ล้านบาท (รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม) ซึ่งการดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความก้าวหน้าเป็นลำดับ ดังนี้

- 1) รยส.ได้คู่สัญญาแล้ว 11 รายการ อยู่ระหว่างการดำเนินการติดตั้งและทดสอบระบบ
- 2) อยู่ระหว่างดำเนินการ 3 สัญญา (งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบโลจิสติกส์)
- 3) ผลการดำเนินงานตามแผนงานพบว่ามีประสิทธิผล คือ
 - สามารถบริหารจัดการเครื่องจักรเก่าและเครื่องจักรใหม่เพื่อนำไปใช้ในการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - สามารถประหยัดงบประมาณ 2,094.48 ล้านบาท (รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม) ในการจัดซื้อเครื่องจักรใหม่

2.2 การย้ายโรงงานผลิตยาสูบจากคลองเตย ไป จ.พระนครศรีอยุธยา

2.2.1 การลงทุนในโครงการย้ายโรงงานผลิตยาสูบ

หน่วย : ล้านบาท

ที่	รายการ	งบประมาณ	ดำเนินการแล้ว	อยู่ระหว่างดำเนินการ		รวมวงเงินที่ดำเนินการ	งบประมาณที่ประหยัดได้
				ทำสัญญาแล้ว	ยังไม่ได้ทำสัญญา		
1	ค่าที่ดิน	536.97	536.97	-	-	536.97	-
2	ค่าอาคารและสาธารณูปโภค	5,464.46	4,392.86	658.88	386.60	5,438.34	26.12
3	ค่าขนย้ายเครื่องจักรเดิม	39.70	5.37	-	34.33	39.70	0.00
4	ค่าปรับปรุงเครื่องจักรเดิม	1,214.00	371.12	-	842.88	1,214.00	-
5	ค่าจัดซื้อเครื่องจักรใหม่	7,363.70	-	4,849.52	419.70	5,269.22	2,094.48
6	ค่าที่ปรึกษา	756.00	756.00	-	-	756.00	-
7	สำรองเผื่อเหลือเผื่อขาด	792.13	84.97	11.55	695.61	792.13	-
	รวมเป็นเงิน	16,166.96	6,147.29	5,519.95	2,379.12	14,046.36	2,120.60

2.2.2 ความก้าวหน้าของโครงการย้ายโรงงานผลิตยาสูบ

- 1) ปัจจุบัน ดำเนินการได้แล้วประมาณร้อยละ 80
- 2) ปี 2561 ติดตั้งเครื่องจักรใหม่แล้วเสร็จ
- 3) ปี 2561 – 2562 ย้ายพนักงานสายการผลิตหลักไปปฏิบัติงาน

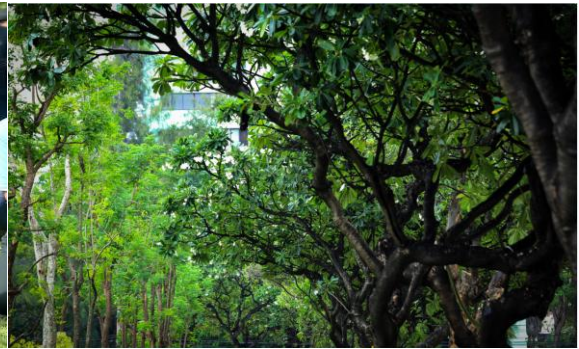
2.3 การส่งมอบที่ดินบริเวณคลองเตยเพื่อสร้างสวนป่า “เบญจกิติ”

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2559 เรื่อง โครงการจัดสร้างสวนป่า “เบญจกิติ” คณะรัฐมนตรีมีมติ โดยเห็นชอบในหลักการโครงการจัดสร้างสวนป่า “เบญจกิติ” ตามแบบแปลนของสำนักพระราชวัง ภายในกรอบวงเงิน 950 ล้านบาท โดยให้โรงงานยาสูบเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดสร้าง ทั้งนี้ ในการใช้จ่ายเงินแต่ละระยะ (PHASE) ของงานก่อสร้างให้เป็นไปตามที่กรมธนารักษ์และโรงงานยาสูบตกลงร่วมกัน และให้กระทรวงการคลัง (โรงงานยาสูบ) ดำเนินการตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่เห็นควรให้โรงงานยาสูบปฏิบัติตามข้อบังคับและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัดต่อไป

ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2559 โรงงานยาสูบได้ดำเนินการตามมติที่ประชุมคณะรัฐมนตรีมาโดยตลอด ซึ่งมีความก้าวหน้าเป็นลำดับ ดังนี้

ระยะ	แผนงาน	ผลการดำเนินการ	
		ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ได้ดำเนินการ
ระยะที่ 1 ส่งมอบที่ดิน 61 ไร่	เดือนมีนาคม 2559 ส่งมอบที่ดิน 61 ไร่	✓	
	สร้างสวนป่าแล้วในพื้นที่ส่งมอบ	✓	
	นำส่งเงินสนับสนุนสร้างสวนป่า "เบญจกิติ" จำนวน 210 ล้านบาท	✓	
ระยะที่ 2 ส่งมอบที่ดิน 131 ไร่ (แบ่งเป็น 3 ช่วง)	(ช่วงที่ 1) เดือนเมษายน 2560 ส่งมอบที่ดิน 37 ไร่	✓	
	นำส่งเงินสนับสนุนสร้างสวนป่า "เบญจกิติ" จำนวน 210 ล้านบาท	✓	
	(ช่วงที่ 2) เดือนมีนาคม 2561 ส่งมอบที่ดิน 48 ไร่		✓ (ยังไม่ครบกำหนด)
	(ช่วงที่ 3) ส่งมอบที่ดิน 46 ไร่ (อยู่ระหว่างปรับแผน)		✓ (ยังไม่ครบกำหนด)
	นำส่งเงินสนับสนุนสร้างสวนป่า "เบญจกิติ" จำนวน 530 ล้านบาท		✓ (ยังไม่ครบกำหนด)
ระยะที่ 3 ส่งมอบที่ดิน 128 ไร่	ส่งมอบที่ดิน 128 ไร่		✓ (ยังไม่ครบกำหนด)

ภาพแสดงความก้าวหน้าในการส่งมอบพื้นที่เพื่อสร้างสวนป่า “เบญจกิติ”

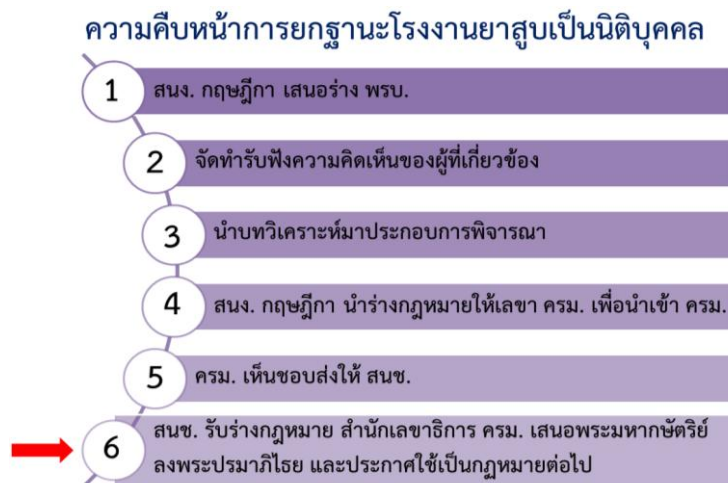
2.4 การจัดระบบการขายให้เกิดความถูกต้องและเป็นธรรม

ปัจจุบันเรื่องร้องเรียนความเป็นธรรมในการดำเนินการค้ายาสูบลดลงเป็นอย่างมากหรือแทบไม่มีเลย อันเป็นผลเนื่องมาจากการจัดระบบการขาย ดังนี้

- 1) สร้างความสมดุล ระหว่างร้านค้าประเภท Modern Trade และ Traditional Trade เพื่อให้สามารถควบคุมช่องทางการจำหน่าย และต่อสู้กับบุหรี่ต่างประเทศได้มีประสิทธิภาพ
- 2) กำกับร้านค้าประเภท Modern Trade และ Traditional Trade ให้อยู่ในกฎระเบียบฯ หรือข้อตกลงที่บังคับใช้
- 3) ติดตามและพิจารณาผลการดำเนินงานการจัดการระบบการขายอย่างใกล้ชิดและทันเหตุการณ์
- 4) ประเมินผลการดำเนินงานแต่ละปี เพื่อนำมาปรับกลยุทธ์ด้านการตลาดของ ร้านค้าประเภท Modern Trade และ Traditional Trade เพื่อให้เกิดความถูกต้องและเป็นธรรม

2.5 การยกฐานะองค์กรเป็นนิติบุคคล

การยกฐานะองค์กรเป็นนิติบุคคลมีความก้าวหน้าเป็นลำดับ ขณะนี้คณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ณ รัฐสภา ซึ่งผ่านการพิจารณารอบรรจุมระเข้าพิจารณาในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วาระที่ 1 ต่อไป คาดว่าจะบรรจุมระและเข้าพิจารณาในที่ประชุม สนช. ได้ ประมาณ 2-3 สัปดาห์

3. การสร้างรายได้ให้กับภาครัฐ ทั้งภาษี, เงินนำส่งและอื่นๆ

จากข้อมูลย้อนหลัง ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2555 – 2560 ยอดเงินเฉลี่ยที่โรงงานยาสูบนำส่งรายได้เข้ารัฐ ภาษีมหาดไทย อบจ. เงินบำรุงกองทุน/องค์กรต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติตามที่กฎหมายกำหนด รวมถึงเงินสนับสนุนสร้างสวนป่า "เบญจกิติ" รวมแล้วไม่ต่ำกว่า 55,476 ล้านบาท ซึ่งเป็นมูลค่าที่สูงกว่า ยอดเงินนำส่งเป็นรายได้แผ่นดินของรัฐวิสาหกิจสูงสุด 5 อันดับ ประจำปีงบประมาณ 2560 ได้แก่ สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล 30,948 ล้านบาท บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) 26,278 ล้านบาท การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย 21,660 ล้านบาท ธนาคารออมสิน 13,118 ล้านบาท และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 11,384 ล้านบาท ตามที่สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) ให้ข้อมูลไว้

รายได้ที่โรงงานยาสูบนำส่งรัฐ ปีงบประมาณ 2555 - 2560 และประมาณการปี 2561

หน่วย:ล้านบาท

รายการ	ปีงบประมาณ						ประมาณการ
	2555	2556	2557	2558	2559	2560	ปีงบฯ 2561
ค่าแถมปียาสูบ	43,470	47,922	42,925	41,776	43,371	46,411	36,121
เงินบำรุงกองทุนฯ สสส.	869	958	858	836	867	928	722
เงินบำรุงองค์กรกระจายเสียงฯ สสท.	652	719	644	627	651	696	542
เงินบำรุงกองทุนพัฒนาการกีฬา กกท.	-	-	-	387	867	928	722
เงินบำรุงกองทุนผู้สูงอายุ	-	-	-	-	-	-	542
ภาษีเพื่อมหาดไทย	-	-	-	-	-	117	3,612
ภาษีองค์กรบริหารส่วนจังหวัด	2,584	2,610	2,432	2,446	2,149	2,317	1,584
รายได้นำส่งคลัง	8,590	3,331	8,927	7,757	6,853	4,963	ไม่มีรายได้นำส่งรัฐ
เงินสนับสนุนสร้างสวนป่า "เบญจกิติ"	-	-	-	-	210	210	ชะลอการนำส่ง
รวม	56,165	55,540	55,786	53,829	54,968	56,570	43,845
ยอดเฉลี่ย 6 ปี (2555 - 2560)	55,476 ล้านบาท/ปี						

ที่มา : ฝ่ายบัญชีและการเงิน โรงงานยาสูบ

โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง ได้รับรางวัลรัฐวิสาหกิจดีเด่น (SOE Award) ในด้านการพัฒนาองค์กรดีเด่นในภาพรวม ประจำปี 2560 จากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ หรือ สคร. อันเกิดจากการขับเคลื่อนและดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งแสดงให้เห็นชัดเจนถึงความเป็นองค์กรแห่งการพัฒนาเพื่อความก้าวหน้าอย่างยั่งยืน ด้วยการบริหารของฝ่ายบริหารและความสามัคคีของพนักงานยาสูบทุกระดับ จนทำให้สามารถคว้ารางวัลอันทรงเกียรตินี้มาครองได้

ส่วนที่ 3 การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตตาม พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 (ฉบับใหม่)

1. ภาระภาษีและเงินบำรุงแก่หน่วยงานอื่นๆ ที่โรงงานยาสูบต้องชำระตามกฎหมาย

ภาษี/เงินบำรุง	อัตราภาษี	กฎหมาย
1. ภาษีสรรพสามิต (แสดมปียาสูบ)	บุหรี่ยาสูบ 1) ตั้งแต่วันที่ 16 ก.ย 60 ถึงวันที่ 30 ก.ย.62 1) ราคาขายปลีกแนะนำ ไม่เกินของละ 60 บาท เสียภาษี 20% ของราคา + 1.20 บาท/มวน 2) ราคาขายปลีกแนะนำเกินของละ 60 บาท เสียภาษี 40% ของราคา + 1.20 บาท/มวน 2) ตั้งแต่วันที่ 1 ต.ค. 62 เป็นต้นไป บุหรี่ยาสูบทุกระดับราคาขายปลีกแนะนำ เสียภาษี 40% ของราคา + 1.20 บาท/มวน	- พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 16 ¹ - กฎกระทรวง กำหนดเพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560
2. ภาษีเพื่อราชการส่วนท้องถิ่น (ภาษีมหาดไทย)	ร้อยละ 10 ของภาษีสรรพสามิต	- พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 150 ² - พระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บเพิ่มขึ้นเพื่อราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2560 มาตรา 3 ³
3. ภาษีชำระแทนผู้ประกอบการค้า	- ร้อยละ 12.5 ของกำไรของผู้ขายส่งไม่ว่าทอดใด - ร้อยละ 10 ของกำไรของผู้ขายปลีก (โรงงานยาสูบมีเครือข่ายร้านค้าแบ่งเป็น 3 ช่วง ทำให้มีภาระภาษีชำระแทนฯ รวมเป็นร้อยละ 35)	- ประมวลรัษฎากร มาตรา 48 ทวิ ⁴ และ มาตรา 65 จัตวา ⁵ - กฎกระทรวง ฉบับที่ 134 (พ.ศ. 2517) ⁶ - กฎกระทรวง ฉบับที่ 158 (พ.ศ. 2526) ⁷

¹ มาตรา 16 ให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า ผู้ประกอบกิจการสถานบริการ หรือผู้อื่นที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี มีหน้าที่เสียภาษีตามมูลค่าหรือตามปริมาณของสินค้าหรือบริการ หรือทั้งตามมูลค่าและตามปริมาณของสินค้าหรือบริการนั้น ไม่เกินอัตราที่ระบุไว้ในบัญชีเพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัตินี้ที่ใช้อยู่ในเวลาที่ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้น

² มาตรา 150 ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้มีหน้าที่เสียภาษีเพิ่มขึ้นเพื่อราชการส่วนท้องถิ่นสำหรับสินค้าหรือบริการ ตามอัตราที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา แต่ไม่เกินร้อยละสิบของภาษี

³ มาตรา 3 ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิตตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต เสียภาษีเพิ่มขึ้นเพื่อราชการส่วนท้องถิ่น สำหรับสินค้าหรือบริการในอัตราร้อยละสิบของภาษี

⁴ มาตรา 48 ทวิ ให้องค์กรของรัฐบาลเสียภาษีเงินได้แทนผู้ขายสินค้าทอดหนึ่งทอดใดหรือทุกทอดที่ซื้อสินค้าขององค์กรของรัฐบาล ตามวิธีการ อัตรา และประเภทสินค้าตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง ทั้งนี้ เฉพาะสำหรับเงินได้จากการขายสินค้านั้น

ภาษีที่เสียแทนตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นเครดิตของผู้เสียภาษีในการคำนวณภาษี

⁵ มาตรา 65 จัตวา ให้องค์กรของรัฐบาลเสียภาษีเงินได้แทนผู้ขายสินค้า ทอดหนึ่งทอดใดหรือทุกทอด ซึ่งเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ซื้อสินค้าจากองค์กรของรัฐบาล ตามวิธีการ อัตรา และประเภทสินค้าที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ เฉพาะสำหรับเงินได้จากการขายสินค้านั้น

ภาษีที่เสียแทนตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นเครดิตของผู้เสียภาษีในการคำนวณภาษี

⁶ ข้อ 1 ให้สินค้ายาสูบตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบ เป็นสินค้าที่โรงงานยาสูบกระทรวงการคลังต้องเสียภาษีเงินได้แทนผู้ขายสินค้านี้ดังกล่าวก่อนทอดที่ซื้อสินค้าของโรงงานยาสูบกระทรวงการคลัง

ข้อ 2 ภาษีเงินได้ที่ต้องเสียแทนให้เสียในอัตราร้อยละ 12.5 ของกำไรของผู้ขายส่งไม่ว่าทอดใด และในอัตราร้อยละ 10 ของกำไรของผู้ขายปลีก

⁷ ข้อ 1 ให้สินค้ายาสูบตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบ เป็นสินค้าที่โรงงานยาสูบกระทรวงการคลังต้องเสียภาษีเงินได้แทนผู้ขายสินค้านี้ดังกล่าวก่อนทอดที่ซื้อสินค้าของโรงงานยาสูบกระทรวงการคลัง

ข้อ 2 ภาษีเงินได้ที่ต้องเสียแทนให้เสียในอัตราร้อยละ 12.5 ของกำไรของผู้ขายส่งไม่ว่าทอดใด และในอัตราร้อยละ 10 ของกำไรของผู้ขายปลีก

ภาษี/เงินบำรุง	อัตราภาษี	กฎหมาย
4. ภาษีองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)	ไม่เกินมวณะ 10 สตางค์ (ส่วนใหญ่กำหนดที่มวณะ 9.30 สตางค์)	- พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ⁸ - ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด.. พ.ศ. ... ⁹
5.เงินบำรุงกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)	ร้อยละ 2 ของภาษีสรรพสามิต	- พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544 ¹⁰
6. เงินบำรุงองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (สสท.)	ร้อยละ 1.5 ของภาษีสรรพสามิต	- พระราชบัญญัติการกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 มาตรา 12 ¹¹
7. เงินบำรุงกองทุนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ (กกท.)	ร้อยละ 2 ของภาษีสรรพสามิต	- พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 มาตรา 37 และ 38 ¹²

⁸ **มาตรา 64** องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจออกข้อบัญญัติเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากการค้าในเขตจังหวัด ดังต่อไปนี้

(2) ยาสูบ โดยจัดเก็บเพิ่มขึ้นได้ ไม่เกินมวณะสิบสตางค์

⁹ “ผู้ประกอบการค้าส่งหรือค้าปลีกยาสูบชนิดบุหรี่ซิการ์แรต หรือบุหรี่ยี่ห้อภายในเขตจังหวัด... มีหน้าที่เสียภาษีตามอัตราที่กำหนดไว้..”

¹⁰ **มาตรา 11** ให้กองทุนมีอำนาจจัดเก็บเงินบำรุงกองทุนจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ ในอัตรา ร้อยละสองของภาษีที่เก็บจากสุราและยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ

ในการคำนวณเงินบำรุงกองทุนตามอัตราที่กำหนดในวรรคหนึ่ง หากมีเศษของหนึ่งสตางค์ให้ปัดทิ้ง

มาตรา 12 เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บและส่งเงินบำรุงกองทุน

(1) ให้กรมสรรพสามิตและกรมศุลกากรเป็นผู้ดำเนินการเรียกเก็บเงินบำรุงกองทุน เพื่อนำส่งเป็นรายได้ของกองทุนโดยไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ทั้งนี้ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด

¹¹ **มาตรา 12** ให้องค์การมีอำนาจจัดเก็บเงินบำรุงองค์การจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ ในอัตรา ร้อยละหนึ่งจุดห้าของภาษีที่เก็บจากสุราและยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ และจัดสรรให้เป็นรายได้ขององค์การ โดยให้มีรายได้สูงสุดปีงบประมาณละไม่เกินสองพันล้านบาท และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจในการปรับเพิ่มรายได้สูงสุดตามมาตรานี้ทุกสามปี เพื่อให้องค์การมีรายได้เพียงพอต่อการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ โดยให้พิจารณาถึงอัตราเงินเฟ้อของปีที่ผ่านมาประกอบกับขอบเขตการดำเนินงานขององค์การที่เปลี่ยนแปลงไปและผลการประเมินการดำเนินงานขององค์การตามมาตรา 50...

มาตรา 13 เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บและส่งเงินบำรุงองค์การ

(1) ให้กรมสรรพสามิตและกรมศุลกากรเป็นผู้เรียกเก็บเงินบำรุงองค์การเพื่อนำส่งเป็นรายได้ขององค์การ โดยส่วนที่ไม่เกินจากรายได้สูงสุดที่กำหนดในมาตรา 12 ไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด

¹² **มาตรา 37** ให้กองทุนมีอำนาจจัดเก็บเงินบำรุงกองทุนจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ ในอัตรา ร้อยละสองของภาษีที่เก็บจากสุราและยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ

ในการคำนวณเงินบำรุงกองทุนตามอัตราที่กำหนดในวรรคหนึ่ง หากมีเศษของหนึ่งสตางค์ให้ปัดทิ้ง

มาตรา 38 เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บและส่งเงินบำรุงกองทุน

(1) ให้กรมสรรพสามิตและกรมศุลกากรเป็นผู้ดำเนินการเรียกเก็บเงินบำรุงกองทุน เพื่อนำส่งเป็นรายได้ของกองทุน โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด

คาดการณ์การบังคับใช้ในปี 2561		
เงินบำรุงกองทุนผู้สูงอายุ	ร้อยละ 2 ของภาษีสรรพสามิต *ปัจจุบันร่างพ.ร.บ.ฯ อยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญ ในชั้นสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.)	ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่...) พ.ศ. ¹³
ภาษีเพื่อกรุงเทพมหานคร	อัตราภาษี ยังไม่มีข้อมูล *ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนนำเสนอ คณะรัฐมนตรี ผ่านสำนักงานเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี และนำเสนอสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณา ต่อไป	ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 (ฉบับที่...) พ.ศ. ... ประกอบ ข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานคร

ภาษีชำระแทนผู้ประกอบการค้า :

เป็นภาระหน้าที่ของโรงงานยาสูบ ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 48 ทวิ และมาตรา 65 จัตวา ที่ได้กำหนดไว้ เมื่อโรงงานยาสูบขายสินค้ายาสูบให้แก่ผู้ประกอบการค้า โรงงานยาสูบมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้แทนผู้ประกอบการค้าซึ่งได้ขายสินค้ายาสูบทอดหนึ่งทอดใดหรือทุกทอดไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล ที่ซื้อสินค้าจากโรงงานยาสูบด้วย ในอัตราร้อยละ 12.5 ของกำไรของผู้ขายส่งไม่ว่าทอดใด และในอัตราร้อยละ 10.0 ของกำไรของผู้ขายปลีก

การดำเนินการดังกล่าวถือเป็นภาระด้านต้นทุนในการกำหนดราคาสินค้าโรงงานยาสูบอย่างยิ่ง

ภาษีองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) :

ในทางปฏิบัติเพื่อชำระภาษี อบจ.ของบรรดาผู้ประกอบการค้า มติที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการโรงงานยาสูบ ครั้งที่ 10 วันที่ 31 กรกฎาคม 2542 ได้มีมติให้โรงงานยาสูบรวมภาษี อบจ.ที่ร้านค้าต้องชำระแก่รัฐไว้ในราคาขายบุหรีของโรงงานยาสูบด้วย โดยโรงงานยาสูบจะส่งมอบเช็คให้แก่ผู้ประกอบการค้าเพื่อนำไปชำระแก่สรรพสามิตจังหวัด และหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงเท่ากับว่าโรงงานยาสูบเป็นผู้ทำหน้าที่รวบรวมภาษี อบจ. ของบรรดาผู้ประกอบการค้าในสังกัดของโรงงานยาสูบทั้งหมด สามารถนำส่งรายได้ภาษีดังกล่าวได้อย่างครบถ้วน

¹³ มาตรา 15/1 ให้เรียกเก็บเงินบำรุงกองทุนจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิตในส่วนที่เกี่ยวกับสินค้าสุราและยาสูบ ในอัตราร้อยละ 2 ของภาษีที่เก็บจากสุราและยาสูบ ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต และให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีดังกล่าวเป็นผู้มีหน้าที่ส่งเงินบำรุงกองทุนพร้อมกับชำระภาษีสรรพสามิต ทั้งนี้ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา 15/2 ให้กรมสรรพสามิตและกรมศุลกากร เป็นผู้ดำเนินการเรียกเก็บเงินบำรุงกองทุนตามมาตรา 15/1 เพื่อนำส่งเข้ากองทุนตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

การดำเนินการดังกล่าวถือเป็นภาระต้นทุนในการกำหนดราคาบุหรี่ของโรงงานยาสูบอย่างยิ่ง ขณะที่บริษัทบุหรี่ต่างประเทศไม่มีภาระหน้าที่ต้องดำเนินการดังกล่าว ประกอบกับในทางปฏิบัติมักพบว่าผู้ประกอบการค้าบุหรี่ต่างประเทศสามารถใช้เทคนิคทางด้านการบริหารและการตลาด เพื่ออุดหนุนภาระภาษีส่วนนี้ให้แก่ผู้ประกอบการร้านค้าของตนได้ โดยไม่มีผลกระทบต่อราคาขายบุหรี่ และในประเด็นด้านการบังคับจัดเก็บภาษีอบจ. ที่เกิดขึ้นในระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่ายังไม่มีมาตรการอย่างจริงจัง ส่งผลให้ผู้ประกอบการร้านค้าบุหรี่ต่างประเทศ สามารถเลี่ยงที่จะไม่ชำระภาษีดังกล่าวได้อีกด้วย

2. ความเป็นมาของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตกับสินค้ายาสูบในประเทศไทย

ประเทศไทยเคยจัดเก็บภาษีสรรพสามิตบุหรี่ทั้งแบบอัตราตามสภาพและอัตราตามมูลค่าช่วงแรก ปี พ.ศ. 2481 - 2508 มีการจัดเก็บภาษีหรืออัตราตามสภาพ หรือบาทต่อกรัมมาก่อน โดยปี พ.ศ. 2481 ใช้อัตราตามสภาพ 0.2 บาทต่อกรัม ทั้งบุหรี่ผลิตในประเทศและนำเข้า และ ปี พ.ศ. 2486 ปรับเปลี่ยนใช้ภาษีแตกต่างกันระหว่างบุหรี่ในประเทศและบุหรี่ย่านนำเข้า

ต่อมาระหว่างปี พ.ศ. 2509 - 2528 ปรับเปลี่ยนอัตราภาษีบุหรี่ในประเทศเป็นอัตราภาษีตามมูลค่าคิดคำนวณจากฐานราคาขายปลีกที่อธิบดีประกาศ สำหรับบุหรี่ซิการ์เรตที่นำเข้ายังคงใช้อัตราตามสภาพ (บาทต่อกรัม) กับบุหรี่ย่านนำเข้าเป็นเวลาระยะหนึ่งมีการกำหนดอัตราภาษีตามมูลค่าในอัตราที่แตกต่างกันระหว่างบุหรี่ซิการ์เรตที่ใช้ใบยาในประเทศและที่ใช้ใบยานำเข้า (Tax Differential) ตามสัดส่วนการใช้ใบยาในประเทศหรือนำเข้าที่กำหนด โดยกำหนดอัตราภาษีตามมูลค่าที่แตกต่างกันสองอัตรา และสามอัตรา เพื่อส่งเสริมให้ใช้ใบยาสูบในประเทศมากขึ้น

ในปี พ.ศ. 2533 มีการปรับใช้อัตราภาษีตามมูลบนฐานราคาขายปลีก โดยใช้อัตราภาษีเดียวกันสำหรับบุหรี่ทุกยี่ห้อ ทั้งที่ผลิตในประเทศและนำเข้าเพื่อความเท่าเทียมกัน

ในปี พ.ศ. 2535 - 2560 เมื่อมีการนำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ในประเทศไทย จึงมีการปรับเปลี่ยนฐานภาษีสรรพสามิตบุหรี่ไทย จากที่จัดเก็บอัตราตามมูลค่าใช้ฐานราคาขายปลีกมาเป็นฐานราคาขาย ณ โรงอุตสาหกรรม (กรณีบุหรี่ผลิตในประเทศ) และราคา ซี.ไอ.เอฟ บวกอากรขาเข้า (กรณีบุหรี่ย่านนำเข้า) โดยจัดเก็บภาษีในอัตราเดียวกัน เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร

3. วิธีการจัดเก็บ

เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2560 กระทรวงการคลังได้ออกกฎกระทรวง กำหนดเพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ปรับโครงสร้างภาษีใหม่โดยจะเก็บภาษีทั้งตามปริมาณและมูลค่ารวมกัน โดยใช้ “ราคาขายปลีกตามท้องตลาด” เป็นเกณฑ์อ้างอิง หลักการคือ ทั้งผู้นำเข้าและโรงงานยาสูบ ไม่ว่าจะบุหรี่ย่านเล็กหรือมวนใหญ่ ต้องเสียภาษี มวนละ 1.20 บาทก่อน (เก็บภาษีตามปริมาณ) จากนั้นให้ใช้ราคาขายปลีกที่ประกาศมาเป็นเกณฑ์อ้างอิง หากตั้งราคาขายปลีกสูงกว่า 60 บาท ต้องเสียภาษีย่อยละ 40 ของมูลค่า แต่ถ้ากำหนดราคาขายปลีกต่ำกว่า 60 บาท ให้เสียภาษีในอัตราร้อยละ 20 ของมูลค่า (เก็บภาษีตามมูลค่า) โดยอัตราที่กำหนดไว้ 2 รูปแบบนี้จะใช้บังคับเป็นเวลา 2 ปี (พ.ศ. 2560 - 2561) หลังจากนั้นจะปรับอัตราขึ้นเป็นอัตราเดียวกันทั้งหมดที่ร้อยละ 40 ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางแสดงพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตยาสูบ พ.ศ. 2560

รายการ	อัตราภาษี		
	ตามมูลค่า ร้อยละ	ตามปริมาณ	
		หน่วย	หน่วยละบาท
ตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน 2560 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2562			
(1) บุหรี่ซิการ์			
(ก) ที่มีราคาขายปลีกแนะนำไม่เกินซองละ 60 บาท	20	หนึ่งมวน	1.20
(ข) ที่มีราคาขายปลีกแนะนำเกินซองละ 60 บาท	40	หนึ่งมวน	1.20
ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2562 เป็นต้นไป			
(1) บุหรี่ซิการ์	40	หนึ่งมวน	1.20
ตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน 2560 เป็นต้นไป			
(2) บุหรี่ซิการ์	10	หนึ่งกรัม เศษของหนึ่ง กรัม ให้นับเป็นหนึ่งกรัม	1.20
(3) บุหรี่อื่น	0	หนึ่งมวน	0.50
(4) ยาเคี้ยว	0	หนึ่งกรัม เศษของหนึ่ง กรัม ให้นับเป็นหนึ่งกรัม	0.10
(5) ยาเส้นปรุง	10	หนึ่งกรัม เศษของหนึ่ง กรัม ให้นับเป็นหนึ่งกรัม	1.20
(6) ยาเส้น			
(ก) ยาเส้นที่ผู้เพาะปลูกต้นยาสูบทำจากใบยาที่ปลูกและหั่น เองและได้ขายยาเส้นนั้นแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาสูบ	0	หนึ่งกรัม เศษของหนึ่ง กรัม ให้นับเป็นหนึ่งกรัม	0
(ข) ยาเส้นอื่น นอกจาก (ก)	0	หนึ่งกรัม เศษของหนึ่ง กรัม ให้นับเป็นหนึ่งกรัม	0.005

ที่มา : กฎกระทรวง กำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560

4. สถานการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลัง พ.ร.บ. ภาษีสรรพสามิตฯ มีผลใช้บังคับ

4.1 การวิเคราะห์การกำหนดราคาขาย

บุหรี่ส่วนใหญ่มีการปรับขึ้นราคาขายปลีกตามกลไกตลาดที่มีการขึ้นภาษีสรรพสามิต แต่กลับพบว่ามีบุหรี่ต่างประเทศ 3 ตรา ที่มีการปรับลดราคาลง ได้แก่

1) บริษัท ฟิลลิป มอร์ริส (ไทยแลนด์) จำกัด (PMI) บริษัทบุหรี่ยี่ห้ออันดับ 1 ของโลก (มียอดจำหน่ายทั่วโลกในปี 2559 อยู่ที่ 812,946 ล้านมวน) ประกาศราคาขายปลีกบุหรี่ยี่ห้อ L&M 7.1 ลดลงจากเดิม 12 บาท (จากราคาขายปลีก 72.- บาท เป็น 60.- บาท)

2) บริษัท เจที อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (JT) ผู้ผลิตบุหรี่ยี่ห้อใหญ่ลำดับที่ 3 ของโลก (มียอดจำหน่ายทั่วโลกในปี 2559 อยู่ที่ 504,900 ล้านมวน) ประกาศราคาขายปลีกบุหรี่ยี่ห้อ

2.1) ตราวินสตัน ลดลงจากเดิม 12.- บาท (จากราคาขายปลีก 72.- บาท เป็น 60.- บาท)

2.2) ตราคาเมล ลดลงจากเดิม 38.- บาท (จากราคาขายปลีก 98.- บาท เป็น 60.- บาท)

ตารางแสดงราคาขายปลีกภายหลังพ.ร.บ. ภาษีสรรพสามิตฯ มีผลใช้บังคับ

โรงงานยาสูบ			PMI			JTI			LEADON		
ตรา	ราคาบาท/ซอง		ตรา	ราคาบาท/ซอง		ตรา	ราคาบาท/ซอง		ตรา	ราคาบาท/ซอง	
	เดิม	ใหม่		เดิม	ใหม่		เดิม	ใหม่		เดิม	ใหม่
SMS แดง	51	60	แอล แอนด์ เอ็ม (แดง) 7.1 ของอ่อน	72	60	วินสตันคอมแพค เรด	72	60	เบรก (Break) ของแดง	54	60
SMS เขียว	51		แอล แอนด์ เอ็ม (เขียว) 7.1 ของอ่อน	72		วินสตัน คอมแพค บลู	72		เบรก (Break) ของเขียว	54	60
Goal แดง	45		แอล แอนด์ เอ็ม สตอร์ม 7.1 ของแข็ง	72		วินสตัน คอมแพค กรีน	72		ไอสเกอร์ บลู	55	60
Goal เขียว	45					คาเมล ฟิลเตอร์	98		ไอสเกอร์ 5.0	-	60
Line แดง	43					คาเมล บลู	98		ไอสเกอร์ ของแดง	50	58
Line เขียว	43								ไอสเกอร์ ของเขียว	50	58
Line 7.1 แดง	40								เพลย์ออฟ ของแดง	45	58
Line 7.1 เขียว	40								เพลย์ออฟ ของเขียว	45	58
									ลิมอส ของแดง	40	56
									ลิมอส ของเขียว	40	56
						วินสตัน คลาสสิก	87	87			
						วินสตัน บลู	87				
						วินสตัน กรีน	87				
Wonder อเมริกัน	63	90									
Wonder เมฆทอล	63										
กรองทิพย์ 7.1 แดง	68										
กรองทิพย์ 7.1 เขียว	68										
สามิต 90	86	95									
กรงทอง 90	86										
กรองทิพย์ 90	86										
สายฝน 90	86										
			แอล แอนด์ เอ็ม (แดง) ของแข็ง	87	99				ไอสเกอร์ แม็ก	69	99
			แอล แอนด์ เอ็ม (เขียว) ของแข็ง	87							
			แอลแอนด์เอ็ม (ฟ้า) ของแข็ง	87							
			แอลแอนด์เอ็ม (แบล็คสตอร์ม) ของแข็ง	87							
			แอลแอนด์เอ็ม (แดง) ของอ่อน	87							
			แอลแอนด์เอ็ม (เขียว) ของอ่อน	87							
			มาร์ลโบโร่ เซเวน (เรด) ของแข็ง	98	115						
			มาร์ลโบโร่ เซเวน (โกลด์) ของแข็ง	98							
			มาร์ลโบโร่ เซเวน (กรีน) ของแข็ง	98							
			มาร์ลโบโร่ เซเวน (สตอร์ม) ของแข็ง	98							
									ไอสเกอร์ ทูซี	-	120
						วินสตัน เอกเพรสชั่น	125	125			
						คาเมล อีคลิป์	138	138			
			มาร์ลโบโร่ (แดง) ของอ่อน	120	145						
			มาร์ลโบโร่ (โกลด์ ออริจินอล) ของอ่อน	120							
			มาร์ลโบโร่ (แดง) ของแข็ง	120							
			มาร์ลโบโร่ (โกลด์ ออริจินอล) ของแข็ง	120							
			มาร์ลโบโร่ (กรีน) ของแข็ง	120							
			มาร์ลโบโร่ (ซิลเวอร์) ของแข็ง	120							
			มาร์ลโบโร่ (ดีฟ ซี) ของแข็ง	120							
			มาร์ลโบโร่ (แบล็ค โนท์) ของแข็ง	120							
						เมเวียส (ออริจินัล บลู)	125	150			
						เมเวียส (สกาย บลู)	125				
						เมเวียส (วินด์ บลู)	125				
						เมเวียส (คริสตัล กรีน)	125				
									เอสเซ่ (ซองฟ้า)	135	160
									เอสเซ่ (ซองเขียว)	135	
			มาร์ลโบโร่ (อาร์กติก แบล็ค)ของแข็ง	165	165	เมเวียส ออฟชั่น	165	165			
			มาร์ลโบโร่ (เพอร์เฟ็ค) ของแข็ง	165							

ข้อมูล ณ วันที่ 21 ตุลาคม 2560

การวิเคราะห์ราคาขายปลีกบุหรี่ที่เพิ่มขึ้น

ตรา	เดิม	ใหม่	เพิ่ม/ลด	
	(บาท/ซอง)	(บาท/ซอง)	(บาท/ซอง)	(ร้อยละ)
สามิต 90	86	95	9	10.47
กรุงทอง 90	86	95	9	10.47
กรองทิพย์ 90	86	95	9	10.47
สายฝน 90	86	95	9	10.47
Krong Thip7.1 แดง	68	90	22	32.35
Wonder แดง	63	90	27	42.86
Wonder เขียว	63	90	27	42.86
SME แดง	51	60	9	17.65
SMS เขียว	51	60	9	17.65
Goal แดง	45	60	15	33.33
Goal เขียว	45	60	15	33.33
Line 7.1 แดง	40	60	20	50.00
Line 7.1 เขียว	40	60	20	50.00
Line แดง	43	60	17	39.53
Line เขียว	43	60	17	39.53
Mevius	130	150	20	15.38
Mevius Option	165	165	-	-
Winston	87	87	-	-
Winston Compact	72	60	-12	-16.67
Winston xpression	125	125	-	-
Camel	98	60	-38	-38.78
Camel Eclipse	138	138	-	-
Marlboro (แพง)	165	165	-	-
Marlboro	120	145	25	20.83
Marlboro7	98	115	17	17.35
L&M	87	99	12	13.79
L&M 7.1	72	60	-12	-16.67
Esse (แพง)	135	160	25	18.52
ISCORE MAX	69	99	30	43.48
ISCORE	55	60	5	9.09
Break	54	60	6	11.11
Playoff	45	60	15	33.33
Limos	40	56	16	40.00

4.2 พฤติกรรมการบริโภคยาสูบมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไป

4.2.1 ผู้บริโภคส่วนใหญ่เปลี่ยนไปบริโภคบุหรี่ยี่ห้อที่มีราคาขายปลีกถูกลง

จากการประกาศราคาขายปลีกบุหรี่ยี่ห้อของบริษัทบุหรี่ยี่ห้อต่างประเทศที่ผิดปกติ โดยได้ปรับลดราคารองจากเดิมที่มีราคาอยู่ในตลาดระดับบน (Premium) และระดับกลาง (Regular) ลดราคารองมาแข่งขันอยู่ในตลาดระดับล่าง (Saving) ซึ่งเป็นบุหรี่ยี่ห้อในกลุ่มที่โรงงานยาสูบทำรายได้เป็นหลัก โดยตั้งราคาถูกลงกว่าราคาของโรงงานยาสูบที่ปรับสูงขึ้นตามอัตราภาษีสรรพสามิตใหม่แล้ว ส่งผลให้ผู้บริโภคตัดสินใจเปลี่ยนไปบริโภคบุหรี่ยี่ห้อที่เคยอยู่ในระดับ Premium หรือ Regular ของบริษัทบุหรี่ยี่ห้อต่างประเทศ แทนที่การบริโภคบุหรี่ยี่ห้อของโรงงานยาสูบ เช่น การเปลี่ยนบุหรี่ยี่ห้อ LINE 7.1 ของโรงงานยาสูบ ไปเป็นบุหรี่ยี่ห้อ L&M 7.1 ของบริษัท PMI หรือตรา WINSTON และ CAMEL ของ JTI

การ Switch Brand จากบุหรี่ยี่ห้อโรงงานยาสูบไปบุหรี่ยี่ห้อต่างประเทศ

ตราบุหรี่ยี่ห้อ โรงงานยาสูบ	ราคาขายปลีกต่อซอง		ตราบุหรี่ยี่ห้อ ตปท. นำเข้า
	รยส.	ตปท.	
สามิต 90	95 →	99	L&M 7.8
กรุงทอง 90	95 →	99	Winston 7.8
กรองทิพย์ 90	95		
สายฝน 90	95		
KRONG THIP 7.1 (ซองสีแดง)	90		
WONDER (ซองสีแดง)	90		
WONDER (ซองสีเขียว)	90		
SMS (ซองสีแดง)	60 →	60	L&M 7.1
SMS (ซองสีเขียว)	60 →	60	Winston 7.1
GOAL (ซองสีแดง)	60 →	60	BREAK
GOAL (ซองสีเขียว)	60 →	60	iSCORE
LINE 7.1 (ซองสีแดง)	60 →	60	PLAYOFF
LINE 7.1 (ซองสีเขียว)	60		
LINE (แดง)	60 →	56	Limos
LINE (เขียว)	60 →	55	Blue Range

4.2.2 ผู้บริโภคบางส่วนเปลี่ยนไปบริโภคยาเส้นมวนเอง

ด้วยราคาขายปลีกบุหรี่ยี่ห้อโดยภาพรวมในตลาดจากการบังคับใช้ พ.ร.บ. ภาษีสรรพสามิตฯ มีการปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้ผู้บริโภคเริ่มหาช่องทางการบริโภคบุหรี่ยี่ห้อที่มีราคาถูกลง โดยเริ่มหันไปศึกษาการซื้อยาเส้น กระดาษมวน และอุปกรณ์ต่างๆ มามวนเป็นบุหรี่ยี่ห้อเพื่อบริโภคเองมากขึ้นเพราะมีราคาถูก หาซื้อง่าย เนื่องจากยาเส้นหรือยาเส้นปรุงจัดเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำกว่าบุหรี่ยี่ห้อซิกาแรตมาก

ตัวอย่างยาเส้นที่จำหน่ายในท้องตลาด

ตัวอย่างอุปกรณ์เสริมผลิตภัณฑ์ยาสูบที่อยู่ในตลาดยาเส้น

เครื่องมือบุหรี่ทำเอง

เครื่องมือบุหรี่ทำเองแบบไฟฟ้า

ปลอกบุหรี่สำหรับใช้กับเครื่องมือบุหรี่ทำเอง

4.2.3 ผู้บริโภคแสวงหาบุหรี่ผิดกฎหมายมากขึ้น

เมื่อราคาบุหรี่จากผู้ประกอบการในท้องตลาดโดยภาพรวมมีการปรับตัวสูงขึ้น ผู้บริโภคจึงมีความสนใจที่จะแสวงหาบุหรี่ที่มีราคาถูกมากยิ่งขึ้น เช่น การบริโภคบุหรี่ปลอม บุหรี่ที่มีการลักลอบนำเข้ามาโดยหลีกเลี่ยงภาษี รวมทั้งการเปลี่ยนไปบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าซึ่งมีความคุ้มค่าทางด้านราคามากกว่า

จากพฤติกรรมการบริโภคยาสูบมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปข้างต้น สอดคล้องกับข้อมูลการบริโภคบุหรี่และผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทอื่นโดยรวม มีแนวโน้มลดลงไม่มากนัก ทั้งที่มีการปรับเพิ่มขึ้นของภาษีในแต่ละปีอยู่บ่อยครั้ง

จำนวนและสัดส่วนผู้สูบบุหรี่อายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามประเภทยาสูบที่บริโภค พ.ศ.2544 – 2558

ประเภทยาสูบที่บริโภค	2544		2547		2550*		2552		2554*		2556		2557**		2558	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
บุหรืซอง	5,871,721	48.99	5,633,004	49.61	5,002,757	46.08	5,835,327	53.51	6,115,756	53.13	6,587,476	61.19	61.7	6,991,772	63.87	
บุหรืมวนเอง	6,093,822	50.85	5,334,859	46.99	5,615,193	51.72	4,797,562	43.99	5,352,592	46.50	3,560,595	33.07	55.4	3,741,744	34.18	
บุหรืรีกักร์	19,331	0.16	4,121	0.04	1,009	0.01	34,630	0.32	19,228	0.17	22,774	0.21	1.3	10,482	0.10	
ไปป์			5,198	0.04	10,629	0.09			15,243	0.13						
บุหรืซิการ์/พม่า			264,930	2.33	219,521	2.02	198,135	1.82	-	-	241,129	2.24	-	173,725	1.59	
บารากุ/ลูกกัท/ชีชา			112,171	0.99	8,647	0.08	39,537	0.36	2,326	0.02	20,811	0.19	-	2,263	0.02	
บุหรือื่นๆ										6,466	0.06			-	25,337	0.23
ยาสูบที่สูบผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,714	0.02	
รวมผู้สูบบุหรี่	11,984,874	100	11,354,283	100	10,857,756	100	10,905,191	100	11,511,611	100	10,432	100		10,947,037	100	

*ข้อมูลปี พ.ศ.2550 และ 2554 ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ จึงแสดงเฉพาะประเภทบุหรืที่สูบบมากที่สุด คำตอบเดียว

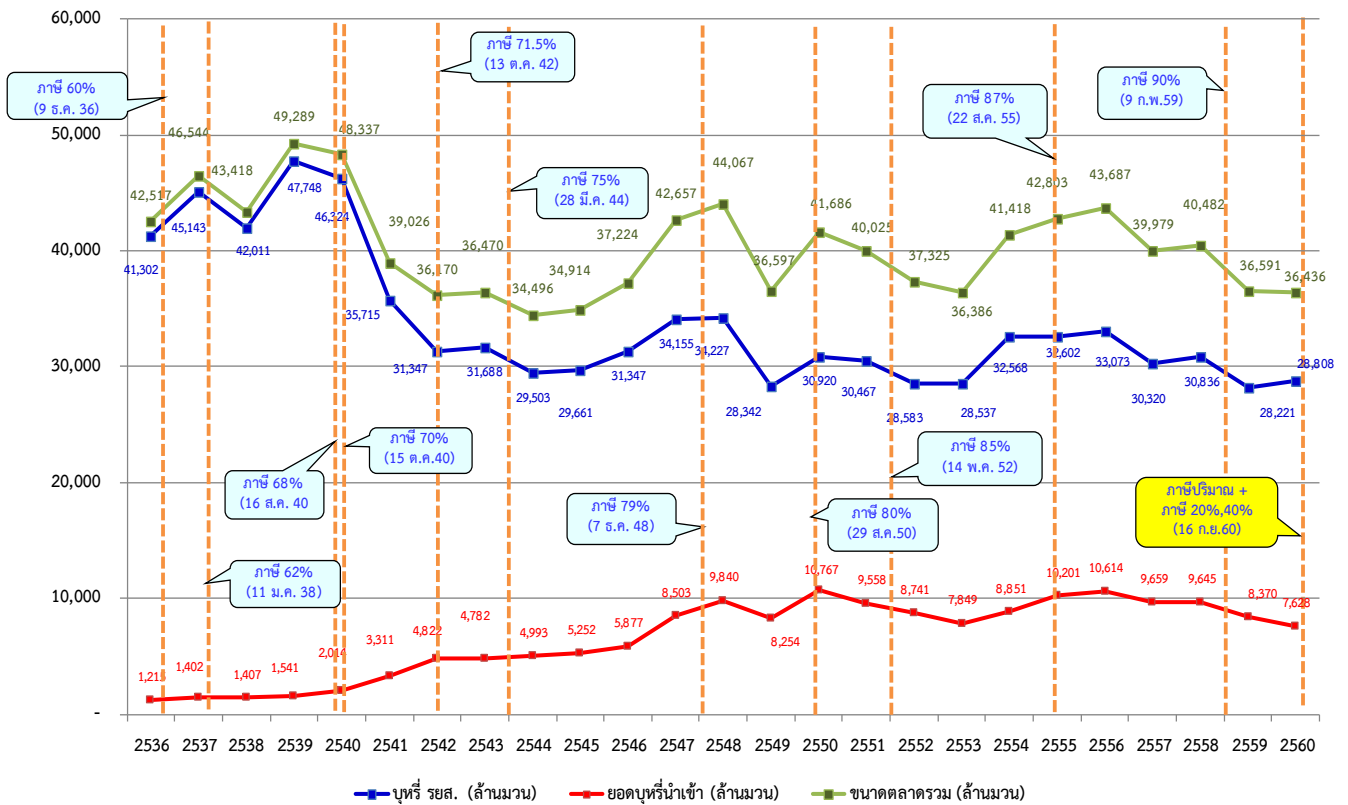
**ข้อมูลปีพ.ศ.2557 ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ โดยไม่เรียงลำดับจากมากไปน้อย จึงไม่สามารถเลือกคำตอบแรกมาวิเคราะห์คำตอบเดียวทำให้คัมรวมเกินร้อยละ 100

*ข้อมูลปี พ.ศ.2550 และ 2554 ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ จึงแสดงเฉพาะประเภทบุหรี่ที่สูบมากที่สุด คำตอบเดียว

**ข้อมูลปี พ.ศ.2557 ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ โดยไม่เรียงลำดับจากมากไปน้อย จึงไม่สามารถเลือกคำตอบแรกมาวิเคราะห์คำตอบเดียวทำได้รวมเกินร้อยละ 100

ที่มา : รายงานสรุปสถานการณ์เฝ้าระวังเพื่อควบคุมการบริโภคยาสูบของประเทศไทย 2559 โดย สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข และ ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ มหาวิทยาลัยมหิดล (ศจย.)

ขนาดตลาดบุหรี่รวมในประเทศตั้งปีงบประมาณ 2551 - 2560

ที่มา : กรมสรรพสามิต และ โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง

4.3 การเพิ่มขึ้นของบุหรี่ปริมาณผิดกฎหมาย

เมื่อมีการขึ้นภาษีสรรพสามิตบุหรี่ปริมาณ ส่งผลให้เกิดการลักลอบบุหรี่ปริมาณผิดกฎหมายมากขึ้น ทั้งบุหรี่ปริมาณและบุหรี่ปริมาณหนีภาษี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทยที่มีอัตราภาษีบุหรี่ปริมาณและราคาขายปลีกในประเทศสูงกว่าประเทศเพื่อนบ้านเป็นอย่างมาก

ภาพการจับกุมบุหรี่ปริมาณลักลอบ (หนีภาษี) ที่จังหวัดสระแก้ว

ยึดบุหรี่เถื่อนค่า 4 ล้าน

เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน ที่หน่วยป้องกันและปราบปราม ศุลกากรภาคที่ 4 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา นายภูษิต ท่องธรรมชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานศุลกากรภาคที่ 4 แถลงตรวจยึดบุหรี่ลักลอบหนีภาษีในช่วงเดือนตุลาคมที่ผ่านมา ว่าได้ร่วมกับฝ่ายสืบสวนและปราบปราม ศุลกากรภาค 4 เข้าตรวจค้นสิ่งผิดกฎหมายประเภทบุหรี่ต่างประเทศลักลอบหนีภาษีศุลกากรในพื้นที่ที่มีแนวพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน พบบุหรี่ต่างประเทศ 3,750 แท่ง รวม 750,000 มวน มูลค่าประมาณ 4,000,500 บาท

นายภูษิตกล่าวอีกว่า กรณีกรมสรรพสามิตได้ออกกฎกระทรวงกำหนดเพดานอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 ออกตาม พ.ร.บ.สรรพสามิต พ.ศ.2560 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน 2560 ทำให้โครงสร้างภาษีสรรพสามิตสูงขึ้น ส่งผลให้ราคาสินค้า บุหรี่ เหล้า เบียร์ และไวน์ ปรับตัวสูงขึ้นด้วย คาดว่าผู้บริโภคจะให้ความสนใจบริโภคสินค้าที่มีราคาต่ำกว่า อย่างสินค้าหนีภาษีมากยิ่งขึ้น ตลอดจนผู้ลักลอบจะได้ออกมาแสวงหาส่วนต่างของภาษีที่ปรับเปลี่ยนขึ้น ทำให้มีขบวนการลักลอบนำเข้าสินค้าดังกล่าวจากประเทศเพื่อนบ้านเพิ่มมากขึ้น

ที่มา : หนังสือพิมพ์มติชน เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 9 พฤศจิกายน 2560

วันที่ 11 พฤศจิกายน 2560 สายตรวจพื้นที่ จ.อุทัยธานี ปฏิบัติการจับกุมบุหรี่ผิดกฎหมาย

ภาพการจับกุมบุหรี่ไฟฟ้า

4.4 พฤติกรรมการค้ายาสูบและการแข่งขัน

ผู้บริหารของบริษัทบุหรี่ต่างประเทศได้ออกมาให้ความเห็นในสื่อต่าง ๆ ว่าการปรับอัตราภาษีสรรพสามิตจะส่งผลกระทบต่อบริษัทฯ มาก แต่ได้ให้ความเห็นเชิงสนับสนุน ผู้บริโภคอาจลดการบริโภคบุหรี่ เนื่องจากบุหรี่มีราคาแพงขึ้น แต่ภายหลังจากที่กฎกระทรวงกำหนดเพดานอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2560 บริษัทบุหรี่ต่างประเทศกลับไม่ได้ปรับขึ้นราคาขายปลีกบุหรี่ในตราที่มียอดขายสูงสุดของบริษัทตามกลไกตลาดและเจตนารมณ์ของพ.ร.บ. แต่กลับประกาศลดราคาลงจากเดิม การลดราคาขายปลีกเช่นนี้บริษัทบุหรี่ต่างประเทศมักไม่ได้รับผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจในภาพรวม เพราะธุรกิจเหล่านี้มีฐานเงินทุนมหาศาล จึงส่งผลให้ผู้บริโภคที่เคยบริโภคบุหรี่ของไทยเปลี่ยนไปบริโภคบุหรี่ต่างประเทศแทน ซึ่งถือเป็นกลยุทธ์ที่ดึงส่วนแบ่งทางการตลาดของบุหรี่ไทยได้เป็นจำนวนมาก

โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง เป็นหน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เมื่อกฎกระทรวงฯ ข้างต้นมีผลบังคับใช้ โรงงานยาสูบจึงทำการปรับราคาบุหรี่ตามเพดานอัตราภาษีสรรพสามิตและประกาศราคาขายแก่สาธารณชนเป็นรายแรก โดยเป็นไปตามกลไกตลาดและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการกำหนดอัตราภาษีใหม่ของรัฐบาล ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวทำให้โรงงานยาสูบเสียเปรียบบริษัทบุหรี่ต่างประเทศในการกำหนดราคา เนื่องจากบริษัทนำเข้าบุหรี่ต่างประเทศมีการติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด เพื่อชิงความได้เปรียบในการแข่งขันด้านราคา ดังจะเห็นได้จากบริษัทนำเข้าบุหรี่ต่างประเทศมีการประกาศราคาขายที่มีลักษณะที่อาจพิจารณาได้ว่าเป็นการ

ทุ่มราคา (Price Dumping) แทนที่จะปรับราคาขายเพิ่มขึ้นตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เป็นกลยุทธ์ในการทำลายบุหรืไทย เนื่องจากผู้บริโภคสามารถเลือกบริโภคบุหรืต่างประเทศซึ่งเป็นแบรนด์ชั้นนำระดับโลก ในราคาที่เท่ากับหรือต่ำกว่าบุหรืไทย ซึ่งเป็นวิธีการของธุรกิจชั้นนำระดับโลกนำมาใช้เพื่อกำจัดคู่แข่งออกจากตลาด โดยการสร้างอำนาจผูกขาดในระยะยาว

นอกจากบุหรืต่างประเทศจะกำหนดราคาขายปลีกในตราที่มียอดจำหน่ายสูงลดลงแล้ว ยังใช้โอกาสนี้สร้างช่องทางการตลาดให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น โดยการใช้กลยุทธ์ส่งเสริมการขายอื่นๆ ควบคู่ไปด้วย ในขณะที่โรงงานยาสูบไม่สามารถใช้กลยุทธ์ดังกล่าวเพื่อแข่งขันได้ เนื่องจากต้องดำเนินการภายใต้กฎหมาย และระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

ตารางแสดงข้อมูลเปรียบเทียบกลยุทธ์ทางการตลาดระหว่างบริษัทบุหรืต่างประเทศกับโรงงานยาสูบ

บริษัทบุหรืต่างประเทศ	โรงงานยาสูบ
มีนโยบายหลักเพื่อการแข่งขันแย่งชิงความเป็นผู้นำตลาดบุหรืในประเทศไทย	ความเป็นหน่วยงานภาครัฐ ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากขัดกับ พรบ. ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฯ
มีการส่งเสริมค่าการตลาด ลด แลก แจก แถม	
มีการส่งเสริมโดยใช้พนักงานส่งเสริมการขาย รูปร่างหน้าตา บุคลิกภาพดี ช่วยให้เกิดการรับรู้/ผู้บริโภคใหม่เข้าถึงตัวผลิตภัณฑ์	
มีการจ่ายชดเชย/ให้ของส่งเสริม/ส่วนลดพิเศษ (การปรับราคากระทบต่อการค้า)	
มีการทำสัญญากับผู้ประกอบการในพื้นที่พิเศษ พื้นที่เฉพาะ	
รูปแบบมวน/ซอง สวยหรูทันสมัย/น่าสนใจ เกิดข้อได้เปรียบในการแข่งขัน	
มีการจัดกิจกรรมแถมในทุกรูปแบบ ตลอดจนการให้การสนับสนุน	
มีกลยุทธ์ทางด้านราคาที่ผิดปกติ คล้ายการทุ่มตลาด (Dumping)	
มีการรับซดใช้บุหรืกรณีที่เกิดเสียหาย ชำรุด / การรับเปลี่ยนคืนบุหรื	
มีการแบ่งเขตการขายโดยควบคุมเป็นพื้นที่พร้อมทั้งอำนาจในการต่อรอง	มีร้านขายส่งยาสูบกระจายอยู่ทั่วประเทศ ทำให้มีช่องทางการจำหน่ายที่เข้มแข็ง
ความเป็นแบรนด์สากลระดับโลก / ค่านิยม	ความเป็นสินค้าท้องถิ่น/ค่านิยม รสชาติ
การมีกำลังการผลิตที่แข็งแกร่ง ทำให้สามารถสร้างอำนาจการต่อรอง	

แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์ บริษัท ฟิลลิป มอริส (ไทยแลนด์) จำกัด

การดำเนินการต่างๆ ข้างต้นอาจพิจารณาได้ว่าเป็นการขัดกับ พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 ในหลายประเด็น เช่น การแสดงการลดราคา (มาตรา 27(5)) การแสดงราคาในลักษณะจูงใจ (มาตรา 27(9)) การโฆษณา สื่อสารการตลาด (มาตรา 30) การโฆษณาชื่อเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบบนสื่อ(ป้าย)ที่โฆษณา (มาตรา 31 (1)) ทั้งนี้ ประเด็นดังกล่าวหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ควบคุมดูแลตามพระราชบัญญัติดังกล่าวควร ดำเนินการตรวจสอบและควบคุมดูแล และบังคับใช้กฎหมายกับผู้ประกอบการค้าที่ทำผิดกฎหมายโดยเร็ว

ส่วนที่ 4 ผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังจากการบังคับใช้ พ.ร.บ. ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 (ฉบับใหม่)

1. ผลกระทบต่อประเทศชาติ

1.1 การจัดเก็บภาษียาสูบ เงินบำรุงสนับสนุนตามกฎหมายลดลง

1.1.1 เป้าหมายภาษีของรัฐที่คาดว่าจะจัดเก็บได้ภายใต้ พ.ร.บ.ฉบับใหม่

กรมสรรพสามิตคาดการณ์ว่าบุหรี่ยังจะมีภาระภาษีเพิ่มขึ้นประมาณ 2,186 ล้านบาท เนื่องจากกรมสรรพสามิตมีการปรับสูตรและอัตราในการคำนวณภาษีใหม่ โดยการนำราคาขายปลีกแนะนำมาใช้แทนราคาขายส่งช่วงสุดท้าย และปรับเพิ่มอัตราภาษีทั้ง 2 ขา ขาปริมาณเก็บ 1.20 บาทต่อมวน จากเดิมเก็บ 1.10 บาทต่อกรัม ขามูลค่า หากราคาขายปลีกแนะนำเกิน 60 บาท เสียภาษีร้อยละ 40 ของราคาขายปลีกแนะนำ แต่ถ้าราคาไม่เกิน 60 บาทเสียภาษีร้อยละ 20 ของราคาขายปลีกแนะนำ เป็นเวลา 2 ปี หลังจากนั้นให้เก็บภาษีในอัตราร้อยละ 40 ในกลุ่มของอุตสาหกรรมบุหรี่ยี่ได้รับผลกระทบมากที่สุด คือ โรงงานยาสูบ ครอบครองส่วนแบ่งทางการตลาดประมาณร้อยละ 80 กรมสรรพสามิตคาดว่าจะได้รับผลกระทบประมาณ 1,900 ล้านบาท ส่วนตลาดบุหรี่ยี่นำเข้าได้รับผลกระทบไม่มาก ประมาณ 200-300 ล้านบาท เนื่องจากการปรับเปลี่ยนฐานราคาในการคำนวณภาษีจากราคา CIF บวกภาษีนำเข้าและค่าธรรมเนียมอื่นๆ มาเป็นราคาขายปลีกแนะนำเพิ่มขึ้นไม่มาก เมื่อบวกกับอัตราภาษีทั้งเชิงปริมาณและมูลค่ารวมกันแล้วจึงได้รับผลกระทบน้อยกว่าโรงงานยาสูบ

ที่มา : <https://thaipublica.org/2017/09/alcohol-and-tobacco-tax-restructuring-19-9-2560/>

ที่มา : <https://thaipublica.org/2017/09/sin-tax-who-is-the-big-one/>

1.1.2 เมื่อบริษัทบุหรืต่างประเทศ ลดราคาขายปลีกต่ำกว่าราคาที่เคยประกาศก่อน พ.ร.บ.ใหม่ใช้บังคับ การกระทำดังกล่าวจึงทำให้ภาษีที่รัฐจะจัดเก็บได้ลดลงตามไปด้วย ขณะที่เป้าประสงค์ตาม พ.ร.บ.ฉบับใหม่ มีเจตนารมณ์ให้ราคาขายปลีกของบุหรืทุกยี่ห้อเพิ่มสูงขึ้น

บุหรืต่างประเทศหลายยี่ห้อมีการปรับราคาลงเพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษีในฐานที่สูงกว่า เช่น บุหรื L&M 7.1 เดิมราคา 72 บาท ปัจจุบันลดราคาลงเหลือ 60 บาท, บุหรื Winston Compact เดิมราคา 72 บาท ปัจจุบันลดราคาลงเหลือ 60 บาท และบุหรื Camel เดิมราคา 98 บาท ปัจจุบันลดราคาลงเหลือ 60 บาท เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้เสียภาษีในฐานร้อยละ 20 ของราคาขายปลีกแนะนำ แทนที่จะเป็นร้อยละ 40 ของราคาขายปลีกแนะนำ ซึ่งส่วนนี้จะส่งผลให้รัฐจัดเก็บภาษีได้ลดลง ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ให้ภาษีที่เก็บได้มีจำนวนมากขึ้นเพื่อนำไปพัฒนาประเทศ และเพื่อใช้ราคาบุหรืที่ควรสูงขึ้นหลังใช้อัตราภาษีดังกล่าวเป็นกลไกให้ผู้บริโภคซื้อบุหรืน้อยลง

ภาษีสรรพสามิตยาสูบที่กรมสรรพสามิตจัดเก็บได้จริงในปีงบประมาณ 2560

เปรียบเทียบกับตัวเลขที่โรงงานยาสูบประมาณการว่ากรมฯ จะจัดเก็บภาษีสรรพสามิตยาสูบได้ในปีงบประมาณ 2561

รายการ	กรมสรรพสามิตสามารถจัดเก็บภาษี ในปีงบประมาณ 2560 ได้จริง (ล้านบาท)	ประมาณการที่ รยส. คาดว่า กรมสรรพสามิตจัดเก็บได้ ในปีงบประมาณ 2561 (ล้านบาท)	ผลต่างที่	
			(ล้านบาท)	ร้อยละ
ภาษีสรรพสามิตยาสูบ	68,573.27	62,024.10	-6,549.17	-9.55

ที่มา : กรมสรรพสามิต

: ฝ่ายตลาด โรงงานยาสูบ

เนื่องมาจากการบังคับใช้ พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิตฯ คาดว่าในปีงบประมาณ 2561 ทำให้ปริมาณตลาดบุหรืรวมในประเทศ ปีงบประมาณ 2561 เหลือเพียง 28,000 ล้านมวน จึงคาดว่าจะส่งผลให้กรมสรรพสามิตจัดเก็บภาษีสรรพสามิตได้ลดลงจากปี 2560 เป็นเงิน 6,549.17 ล้านบาท (ลดลงร้อยละ 9.55)

ภาษีสรรพสามิตยาสูบที่กรมสรรพสามิตประมาณการว่าจะสามารถจัดเก็บได้ในปีงบประมาณ 2561

เปรียบเทียบกับตัวเลขที่โรงงานยาสูบเป็นผู้ประมาณการ

รายการ	ประมาณการภาษีสรรพสามิตในปีงบประมาณ 2561		ผลต่างที่	
	โดยกรมสรรพสามิต (ล้านบาท)	โดยโรงงานยาสูบ (ล้านบาท)	(ล้านบาท)	ร้อยละ
ภาษีสรรพสามิตยาสูบ	73,100.00	62,024.10	-11,075.90	-15.15

ที่มา : กรมสรรพสามิต

: ฝ่ายตลาด โรงงานยาสูบ

จากข้อมูลพบว่ากรมสรรพสามิตมีเป้าหมายการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตยาสูบในปีงบประมาณ 2561 อยู่ที่ 73,100 ล้านบาท ซึ่งไม่สอดคล้องกับตลาดบุหรืที่ลดลงและตามที่โรงงานยาสูบได้ประมาณการไว้ในปีงบประมาณ 2561 กรมสรรพสามิตจะสามารถจัดเก็บภาษีได้เพียง 62,024.10 ล้านบาทเท่านั้น ซึ่งต่ำกว่าที่กรมสรรพสามิตประมาณการไว้ถึง 11,075.90 ล้านบาท (ต่ำกว่าร้อยละ 15.15) โดยสาเหตุสำคัญคือยอดจำหน่ายยาสูบรวมทั้งประเทศลดลงและบุหรืต่างประเทศมีการลดราคาขายปลีกในบุหรืกลุ่มที่มียอดขายสูง

1.1.3 รัฐได้รับรายได้จากโรงงานยาสูบลดลง

เนื่องจากบุหรี่ยี่ห้อต่างประเทศมีภาพลักษณ์และทุนสูงกว่าบุหรี่ยี่ห้อภายในประเทศ การเก็บภาษีรูปแบบใหม่จะส่งผลเสียต่อบุหรี่ยี่ห้อภายในประเทศที่มีราคาเท่ากันหรือใกล้เคียงกันแต่มีภาพลักษณ์ที่ด้อยกว่าเมื่อบุหรี่ยี่ห้อต่างประเทศลดราคามาขายที่ระดับราคาเดียวกัน ทำให้บุหรี่ยี่ห้อของโรงงานยาสูบที่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับราคาถูกได้รับผลกระทบโดยตรง เนื่องจากผู้บริโภคสามารถเลือกบริโภคบุหรี่ยี่ห้อต่างประเทศซึ่งเป็นแบรนด์ชั้นนำระดับโลกในราคาที่เท่ากับหรือใกล้เคียงกับบุหรี่ยี่ห้อภายในประเทศซึ่งเป็นวิธีการที่หลายธุรกิจชั้นนำระดับโลกนำมาใช้เพื่อกำจัดคู่แข่งออกจากตลาด โดยการสร้างอำนาจผูกขาดในระยะยาวจากการทุ่มตลาด ส่งผลให้ยอดขายหน่วยลดลง รายได้ที่เกิดขึ้นจึงลดลงด้วย

จากการบังคับใช้ พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิตฯ คาดว่าในปีงบประมาณ 2561 โรงงานยาสูบประสบภาวะวิกฤต มีผลประกอบการขาดทุน 1,575 ล้านบาท อย่างที่ไม่เคยประสบมาก่อน ทำให้ไม่สามารถนำส่งรายได้ให้แก่รัฐได้

ในปีงบประมาณ 2561 โรงงานยาสูบไม่สามารถนำเงินส่งรัฐได้ เนื่องจากประสบภาวะขาดทุน

หน่วย : ล้านบาท

รายได้รัฐ	ปีงบฯ 2560	ปีงบฯ 2561	หมายเหตุ
การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตบุหรี่ยี่ห้อ	68,573.27 (ยอดที่จัดเก็บได้จริง)	73,100.00 (ยอดประมาณการจากกรมสรรพสามิต)	กรมสรรพสามิตคาดว่าจะการบังคับใช้ พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 จะทำให้สามารถจัดเก็บภาษีสรรพสามิตบุหรี่ยี่ห้อได้มากขึ้น
โรงงานยาสูบต้องนำเงินส่งรัฐร้อยละ 88 ของกำไรสุทธิ	8,816.56	ไม่มีเงินนำส่ง	- ปีงบฯ 2560 โรงงานยาสูบมีกำไรสุทธิ 9,344.37 ล้านบาท - ปีงบฯ 2561 โรงงานยาสูบประสบภาวะขาดทุน จึงไม่มีเงินนำส่งรัฐ
รวมรายได้	77,389.83	73,100.00	

โรงงานยาสูบนำส่งรายได้เข้ารัฐ ภาษีสรรพสามิตไทย อบจ. เงินบำรุงกองทุน/องค์กรต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติตามที่กฎหมายกำหนด ปีงบประมาณ 2555 - 2560 และประมาณการปี 2561

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ปีงบประมาณ						ประมาณการปี 2561
	2555	2556	2557	2558	2559	2560	
ค่าแถมปียาสูบ	43,470	47,922	42,925	41,776	43,371	46,411	36,121
เงินบำรุงกองทุนฯ สสส.	869	958	858	836	867	928	722
เงินบำรุงองค์กรกระจายเสียงฯ สสท.	652	719	644	627	651	696	542
เงินบำรุงกองทุนพัฒนาการกีฬา กกท.	-	-	-	387	867	928	722
เงินบำรุงกองทุนผู้สูงอายุ	-	-	-	-	-	-	542
ภาษีเพื่อมหาดไทย	-	-	-	-	-	117	3,612
ภาษีองค์กรบริหารส่วนจังหวัด	2,584	2,610	2,432	2,446	2,149	2,317	1,584
รายได้ให้นำส่งรัฐ	8,590	3,331	8,927	7,757	6,853	4,963	ไม่มีรายได้ให้นำส่งรัฐ
เงินสนับสนุนสร้างสวนป่า "เบญจกิติ"	-	-	-	-	210	210	ชะลอการนำส่ง
รวม	56,165	55,540	55,786	53,829	54,968	56,570	43,845

คาดว่าปีงบฯ 2561 จะนำส่งรายได้เข้ารัฐและภาษีต่างๆ ลดลงจากปีก่อน 12,725 ล้านบาท

ที่มา : ฝ่ายบัญชีและการเงิน โรงงานยาสูบ

1.1.4 หน่วยงานต่างๆ ได้รับเงินบำรุงสนับสนุนตามกฎหมายจากธุรกิจยาสูบ ลดลง

1) สถานการณ์การจ่ายเงินสนับสนุนในอดีตจนถึงปัจจุบัน โรงงานยาสูบมีหน้าที่นำส่งเงินบำรุงสนับสนุนตามกฎหมายให้หน่วยงานต่างๆ ดังนี้

1.1) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ในอัตราร้อยละ 2 ของภาษียาสูบ เพื่อนำไปใช้สร้างเสริมสุขภาพ ทั้งทางกายและจิตใจ รมณรงค์ลด ละ เลิก การบริโภคเหล้า บุหรี่

1.2) องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (Thai PBS) ในอัตราร้อยละ 1.5 ของภาษียาสูบ เพื่อใช้ในการทำสื่อสาธารณะ

1.3) กองทุนพัฒนาการกีฬา ในอัตราร้อยละ 2 ของภาษียาสูบ เพื่อนำไปใช้สนับสนุนกีฬา

1.4) กองทุนผู้สูงอายุ ในอัตราร้อยละ 2 ของภาษียาสูบ

เงินบำรุงสนับสนุนตามกฎหมายโดยโรงงานยาสูบ ปีงบประมาณ 2555-2560

และประมาณการปีงบประมาณ 2561

หน่วย : ล้านบาท

เงินบำรุงสนับสนุนตามกฎหมาย	ปีงบประมาณ						ประมาณการ
	2555	2556	2557	2558	2559	2560	ปี 2561
เงินบำรุงกองทุนฯ (สสส.)	869	958	858	836	867	928	722
เงินบำรุงองค์การกระจายเสียงฯ (สสท.)	652	719	644	627	651	696	542
เงินบำรุงกองทุนพัฒนาการกีฬา (กกท.)	-	-	-	387	867	928	722
เงินบำรุงกองทุนผู้สูงอายุ	-	-	-	-	-	-	542
รวม	1,521	1,677	1,502	1,850	2,385	2,552	2,528

1,986

ที่มา : ฝ่ายบัญชีและการเงิน โรงงานยาสูบ

2) เมื่อรายได้ของโรงงานยาสูบ และภาษีสรรพสามิตที่ต้องชำระมีจำนวนลดลง จะทำให้นำส่งเงินบำรุงสนับสนุนตามกฎหมายให้หน่วยงานต่างๆ ลดลงประมาณร้อยละ 22.18 (ไม่นับรวมเงินบำรุงกองทุนผู้สูงอายุที่จะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี 2561)

1.2 รัฐบาลต้องรับภาระฟื้นฟูโรงงานยาสูบ

หากสถานการณ์ยังมีอยู่เช่นนี้ต่อไปคาดการณ์ว่าโรงงานยาสูบจะประสบภาวะขาดทุนอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งกลายเป็นรัฐวิสาหกิจที่ต้องเข้าสู่แผนฟื้นฟูกิจการ จึงกลายเป็นภาระของรัฐในการแบกรับและนำทรัพยากรของรัฐมาแก้ไขปัญหา ซึ่งไม่ได้ก่อให้เกิดผลดีต่อประเทศชาติและยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ

1.3 ประเทศไทยเสียดุลการค้ากับต่างประเทศ

การหลั่งไหลเข้ามาของบุหรี่ต่างประเทศราคาถูกที่จำหน่ายในประเทศไทย ในปีงบประมาณ 2559 – 2560 มีจำนวนประมาณ 16,020.1 ล้านมวน เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกัน ปริมาณการส่งออกบุหรี่จากประเทศไทยไปจำหน่ายยังต่างประเทศ มีจำนวนประมาณ 141.97 ล้านมวน จากตัวเลขดังกล่าว จะเห็นว่าปริมาณการนำเข้าบุหรีต่างประเทศมีมากกว่าปริมาณการส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ทำให้ประเทศไทยประสบกับการขาดดุลการค้าในสินค้าบุหรีให้กับต่างประเทศ หากเกิดการขาดดุลการค้าในระยะยาวบุหรีต่างประเทศจะเข้ามาครองส่วนแบ่งทางการตลาดบุหรีของประเทศไทยเพิ่มขึ้น ทำให้ส่วนแบ่งทางการตลาดของโรงงานยาสูบลดลง

1.4 การแพร่ระบาดของบุหรีผิดกฎหมายและบุหรีที่มีโทษสูง อาทิเช่น บุหรีหนีภาษี บุหรีปลอม บุหรีไฟฟ้า จะมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างมากในตลาดยาสูบ เนื่องจากผู้ค้าบุหรีผิดกฎหมาย สามารถขยายช่องทางการทำกำไรได้มากขึ้น ขณะที่การปราบปรามยังไม่ครอบคลุม

2. ผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2.1 เกษตรกร

ผลจากโครงสร้างภาษีที่เกิดจาก พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้น ส่งผลให้ปริมาณความต้องการในการใช้ใบยาของโรงงานยาสูบลดลง เนื่องจากในปี 2561 โรงงานยาสูบมีการปรับประมาณการจำหน่ายบุหรืลดลง จากเดิม 28,808 ล้านมวน เหลือเพียง 17,030 ล้านมวน เพื่อให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ตลาดที่เปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหันและรุนแรง ในอดีตที่ผ่านมาโรงงานยาสูบมีความต้องการใช้ใบยาในประเทศ (ใบยาเวอร์รียเนีย, ใบยาเบอร์เลย์ และใบยาเตอร์กิช) เพื่อการผลิตบุหรืรวมมากกว่า 24 ล้านกิโลกรัมต่อปี คิดเป็นมูลค่ามากกว่าปีละ 2,500 ล้านบาท โดยมีการส่งเสริมการเพาะปลูกและรับซื้อใบยาจากเกษตรกรในสังกัดมากกว่า 20,000 ครัวเรือน อย่างครบวงจร สร้างอาชีพในระบบการผลิตต่อเนื่อง (แรงงานในขั้นตอนการเพาะปลูก การบ่มใบยา การคัดและอัดใบยา การแปรรูปและการขนส่งใบยา ฯลฯ) ประมาณ 100,000 ราย

ฉะนั้น หากโรงงานยาสูบมีความจำเป็นต้องปรับลดปริมาณการรับซื้อใบยาในประเทศจากเกษตรกร เหลือเพียงประมาณ 14 - 15 ล้านกิโลกรัมต่อปี จะส่งผลให้รายได้ของเกษตรกรลดลงกว่าร้อยละ 30 คิดเป็นมูลค่ามากกว่า 700 ล้านบาท โดยมีรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

ใบยา	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้เฉลี่ย (บาท/ไร่)	ไร่ปลูก&รายได้ต่อครอบครัว ณ ยอดขาย 27,000 ล้านมวน		ไร่ปลูก&รายได้ต่อครอบครัว ณ ยอดขาย 17,000 ล้านมวน		รายได้ต่อ ครอบครัว ลดลง (บาท)
			ไร่ปลูก (ไร่)	รายได้ (บาท)	ไร่ปลูก (ไร่)	รายได้ (บาท)	
เวอร์รียเนีย	300	33,000-35,000	5 - 6	165,000-210,000	3 - 4	99,000-140,000	66,000-70,000
เบอร์เลย์	400	26,000-30,000	3 - 4	78,000-120,000	2 - 3	52,000-90,000	26,000-30,000
เตอร์กิช	200	15,000	3 - 4	45,000-60,000	2 - 3	30,000-45,000	15,000

หมายเหตุ : รายได้ต่อไร่ของเกษตรกร ยังไม่หักค่าใช้จ่าย

ที่มา : ฝ่ายใบยา โรงงานยาสูบ

หากรายได้ของเกษตรกรลดลงตามตารางข้างต้น อาจส่งผลให้เกิดคุณภาพชีวิตทั้งทางด้านอาชีพ ด้านการเงิน ด้านการศึกษา ฯลฯ ของเกษตรกร และครอบครัวของเกษตรกรที่อยู่ในสังกัดของโรงงานยาสูบลดลง ก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้างมากขึ้นตามไปด้วย

2.2 คู่ค้า

จากการที่ยอดการจำหน่ายบุหรี่ของโรงงานยาสูบลดลง ส่งผลให้ภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องอยู่ในภาวะเกิดการถดถอย และผลประกอบการในภาคธุรกิจลดลง

2.3 ผู้ประกอบการค้ายาสูบ

จากประมาณการยอดจำหน่ายลดลงร้อยละ 41 หมายความว่ายอดสั่งซื้อที่ลดลงจากร้านค้าในสังกัดโรงงานยาสูบที่มีเครือข่ายอยู่ทั่วประเทศประมาณ 500,000 ราย เนื่องจากการลดราคาและการส่งเสริมการขายที่รุนแรงของบุหรี่ต่างประเทศ

เช่น บุหรี่ตราที่มียอดจำหน่ายสูงของโรงงานยาสูบหลายตรา มีอัตรากำไรลดลง อย่างเห็นได้ชัด หลังจากการบังคับใช้ พ.ร.บ. สรรพสามิต ฉบับใหม่ เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2560 เนื่องจากต้องใช้จ่ายเงินลงทุนต่อตราที่สูงขึ้น จึงทำให้อัตรากำไรของร้านขายส่งยาสูบลดลง ตัวอย่างเช่น บุหรี่ตรา SMS เดิมลงทุน 454.8 บาท ราคาใหม่ลงทุน 550 บาท ร้านขายส่งยาสูบต้องลงทุนเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 20.93 และมีอัตรากำไรลดลงร้อยละ 41.2

2.4 ผู้บริโภค

จากการเปลี่ยนไปบริโภคบุหรี่ผิดกฎหมาย หรือยาเส้นมวนเองที่ไม่มีคุณภาพหรือไม่ได้มาตรฐานการผลิต ส่งผลร้ายต่อสุขภาพของผู้บริโภคมากขึ้นเป็นทวีคูณ

3. ผลกระทบต่อโรงงานยาสูบ

3.1 ยอดจำหน่ายและส่วนแบ่งทางการตลาด

ยอดจำหน่ายและส่วนแบ่งทางการตลาดของโรงงานยาสูบ จากการปรับอัตราภาษีในงบประมาณ 2561 - 2562 คาดว่าจะมีผลดังนี้

- 1) ส่วนแบ่งทางการตลาดลดลงจาก ร้อยละ 80 เหลือเพียง ร้อยละ 60 (ลดลงร้อยละ 20)
- 2) ยอดจำหน่ายลดลงจากยอดจำหน่ายในปี 2560 ที่จำหน่ายได้ 28,808 ล้านมวน คาดว่าปี 2561 และ 2562 จะมียอดจำหน่ายประมาณ 17,030 ล้านมวน (ลดลง 11,778 ล้านมวน หรือลดลงร้อยละ 41)

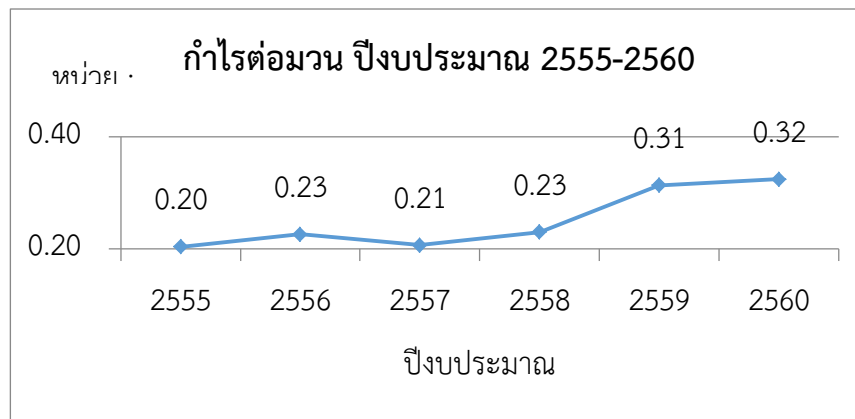
จากสถิติการปรับขึ้นภาษีสรรพสามิตยาสูบแต่ละครั้งที่ผ่านมา ทำให้โรงงานยาสูบสามารถคาดการณ์ผลกระทบของพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ที่ส่งผลต่อยอดจำหน่ายบุหรี่ของโรงงานยาสูบแต่ละตราที่ลดลงโดยเฉลี่ยตามตารางข้างต้น โดยเป็นผลมาจาก 2 ปัจจัยคือ 1) กำลังซื้อที่ลดลงของผู้บริโภคเนื่องจากราคาที่สูงขึ้น และ 2) การเปลี่ยนไปบริโภคบุหรี่แบรนด์อื่นหรือบุหรี่ผิดกฎหมาย ทำให้สามารถนำข้อมูลมาประมาณการยอดจำหน่ายบุหรี่ของโรงงานยาสูบในปีงบประมาณ 2561 ได้จากสัดส่วนการลดลงของบุหรี่ในแต่ละตรา โดยใช้ข้อมูลยอดจำหน่ายบุหรี่ของโรงงานยาสูบในปีงบประมาณ 2560 เป็นฐานในการคำนวณ พบว่าในปีงบประมาณ 2561 โรงงานยาสูบมียอดประมาณการจำหน่ายบุหรี่เพียง 17,030 ล้านมวน ซึ่งต่ำกว่ายอดจำหน่ายของโรงงานยาสูบในปีงบประมาณ 2560 ที่ 28,808 ล้านมวน หรือลดลงประมาณร้อยละ 41

3.2 ความสามารถในการทำกำไรลดลงจนไม่สามารถทำกำไรได้

ประมาณการรายได้และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2561

รายการ	ประมาณการ ปี 2561	ปีงบประมาณ					
		2560	2559	2558	2557	2556	2555
ปริมาณขาย-ในประเทศ (จำนวนมวน)	17,030.00	28,807.88	28,221.49	30,836.45	30,319.79	33,072.87	32,602.45
-ต่างประเทศ (จำนวนมวน)	154.78	66.18	75.79	69.00	29.00	36.00	25.00
รายได้จากการขาย (ล้านบาท)	49,344.88	67,741.08	64,786.57	61,451.00	61,272.00	69,490.00	62,390.00
ค่าเสื่อมบิยาสูบ	36,121	46,411	43,371	41,776	42,925	47,922	43,470
เงินบำรุงกองทุนฯ (สสส. 2%)	722.42	928.22	867.43	836.00	858.00	958.00	869.00
เงินบำรุงองค์กรกระจายเสียงฯ(สสท.1.5%)	541.81	696.16	650.57	627.00	644.00	719.00	652.00
เงินบำรุงกองทุนพัฒนาการกีฬา(กกท. 2%)	722.42	928.22	867.43	387.00	-	-	-
ภาษีมูลค่าเพิ่ม	3,910.74	5,148.17	4,939.48	4,618.00	4,504.00	5,240.00	4,770.00
ภาษีชำระแทนผู้ประกอบการค้า	526.90	899.81	801.38	754.00	746.00	826.00	825.00
ภาษีเพื่อมหาดไทย(10%)	3,612.08	117.01	-	-	-	-	-
ผู้สูงอายุ(2%)	542	-	-	-	-	-	-
ภาษีเงินได้หัก ณ.ที่จ่าย 1%	-	41.85	31.58	44.61	51.80	40.21	33.30
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	-	159.06	160.27	161.52	184.31	210.51	200.09
ภาษีองค์กรบริหารส่วนจังหวัด	1,583.79	2,316.77	2,148.83	2,446.24	2,432.03	2,609.65	2,583.78
ภาษีโรงเรือน	26.04	17.37	19.09	18.15	19.08	18.81	18.40
ภาษีกรมศุลกากร	100.00	151.22	201.37	122.05	158.20	124.06	142.74
กำไรสุทธิ	- 1,575.00	9,344.37	8,861.12	7,105.18	6,275.16	7,480.93	6,655.75
รายได้นำส่งคลัง	-	4,963.00	6,853.00	7,757.00	8,927.00	3,331.00	8,590.00

ที่มา : ฝ่ายบัญชีและการเงิน โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง

ที่มา : ฝ่ายบัญชีและการเงิน โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง

จากผลประกอบการย้อนหลังตั้งแต่ปีงบประมาณ 2555-2560 พบว่า แม้ยอดขายบุหรี่ของโรงงานยาสูบจะมีแนวโน้มที่ลดลงหลังปีงบประมาณ 2556 เป็นต้นมา แต่โรงงานยาสูบยังสามารถรักษากำไรต่อมวนให้อยู่ในระดับเดิมและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปีงบประมาณ 2560 กำไรต่อมวนอยู่ที่ 32 สตางค์ต่อมวน ซึ่งสูงที่สุดในรอบ 6 ปีย้อนหลัง โดยสาเหตุหลักที่ทำให้โรงงานยาสูบสามารถทำกำไรได้อย่างต่อเนื่องทั้งที่ยอดขายบุหรีลดลง เนื่องมาจากการบริหารจัดการต้นทุนที่มีประสิทธิภาพ เช่น การมีมาตรการประหยัดการใช้พลังงานในองค์กร การบริหารสินค้าคงคลังให้มีประสิทธิภาพ การลดปริมาณของเสียจากกระบวนการผลิต เป็นต้น

3.3 มาตรการและแนวทางการแก้ไข

จากการที่คาดว่าโรงงานยาสูบจะประสบภาวะขาดทุน จึงได้วางมาตรการแก้ไขไว้ดังนี้

1. มาตรการเพิ่มรายได้

- 1.1 สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ภายในองค์กร
- 1.2 เพิ่มช่องทางการจำหน่ายที่มีศักยภาพเพื่อเพิ่มโอกาสในการแข่งขัน
- 1.3 แสวงหาตลาดต่างประเทศทั้งในกลุ่ม CLMV และทวีปอื่น
- 1.4 เป็นผู้จัดหาและจำหน่ายวัตถุดิบในการผลิตยาสูบไปยังต่างประเทศ
- 1.5 การบริหารสินทรัพย์เพื่อสร้างรายได้และเกิดประโยชน์สูงสุดกับองค์กร
- 1.6 แสวงหาพันธมิตรทางการค้าเพื่อเพิ่มโอกาสหรือสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน

2. มาตรการลดค่าใช้จ่าย

- 2.1 ลดต้นทุนในการผลิต ได้แก่ ค่าวัตถุดิบ ค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายในโรงงาน
- 2.2 ลดค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร
- 2.3 แสวงหาพันธมิตรทางการค้าเพื่อหาโอกาสในการลดค่าใช้จ่าย อาทิ การขนส่ง การตลาด
- 2.4 พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาวัตถุดิบและสินค้าคงคลัง
- 2.5 ลดค่าเสื่อมราคาอาคารและเครื่องจักร โดยการคิดค่าเสื่อมราคาตามอายุการใช้งานแบบเส้นตรง และเพิ่มประสิทธิภาพการซ่อมบำรุง

ทั้งนี้ คาดว่าผลประโยชน์ภายหลังจากดำเนินมาตรการแก้ไขจะปรับตัวดีขึ้น ต้องใช้ระยะเวลาอย่างน้อย 3 ปี และถึงแม้ว่าโรงงานยาสูบฯ กำลังอยู่ระหว่างการปรับสถานะเป็นนิติบุคคลเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร แต่บทบัญญัติของกฎหมายในร่างพระราชบัญญัติการยาสูบแห่งประเทศไทย ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี มิได้เปิดช่องให้โรงงานยาสูบดำเนินกิจการอื่นนอกเหนือจากธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับอุตสาหกรรมยาสูบยิ่งทำให้โรงงานยาสูบอยู่ในสภาวะยากลำบากอย่างแน่นอน ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2561 เป็นต้นไป

4. ผลกระทบต่อพนักงานโรงงานยาสูบ

4.1 พนักงานขาดรายได้เนื่องจากยอดการจำหน่ายบุหรี่ย่ลดลง

ปัจจุบันพนักงานยาสูบโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตส่วนใหญ่เป็นพนักงานรายวันและรายชั่วโมง ประมาณ 1,000 คน ซึ่งจะมีรายได้จากวันทำงานจริงตามจำนวนชั่วโมงทำงานปกติในแต่ละวัน วันใดไม่ปฏิบัติงานก็จะมีค่าจ้างซึ่งพนักงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตจะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการทำงานล่วงเวลาหรือทำงานวันหยุดจากการผลิตบุหรี่ซึ่งกาเรตซึ่งถือเป็นรายได้หลักทางหนึ่งของพนักงานยาสูบนอกเหนือจากค่าจ้างที่ได้รับ ซึ่งเงินค่าทำงานล่วงเวลาดังกล่าวถือเป็นรายได้ที่สำคัญและจำเป็นในการดำรงชีพให้สภาพความเป็นอยู่ของพนักงานและครอบครัวมีชีวิตดีขึ้น

โดยที่การบังคับใช้พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิตและการออกกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตฯ ทำให้ยอดการจำหน่ายบุหรี่ย่ของโรงงานยาสูบลดลงอย่างมากและในทางกลับกันทำให้ยอดการจำหน่ายบุหรี่ย่ของต่างประเทศเพิ่มขึ้นสูงมากอย่างมีนัยสำคัญเนื่องจากมีราคาต่ำกว่าหรือใกล้เคียงกับราคาจำหน่ายบุหรี่ย่

ของโรงงานยาสูบ เมื่อยอดการจำหน่ายบุหรี่ของโรงงานยาสูบลดลงอย่างมากก็ส่งผลให้ยอดการผลิตบุหรี่ในเวลาทำงานปกติก็ลดลงและไม่มีการปฏิบัติงานล่วงเวลา ทำให้พนักงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตต้องขาดรายได้ จึงส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาทั้งปัญหาครอบครัว ปัญหาการถูกฟ้องร้องจากนายทุนเงินกู้ทั้งในระบบและนอกระบบ เนื่องจากไม่มีรายได้ที่จะนำส่งเงินกู้ อันเนื่องมาจากปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันและทันทีทันใดเกินการคาดหมาย ทำให้พนักงานต้องหาแหล่งเงินกู้จากที่อื่นที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำเพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัวและเพื่อการชำระหนี้ เพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าของพนักงานและครอบครัว ซึ่งหากสถานการณ์ยังเป็นเช่นนี้ก็ส่งผลกระทบยาวต่อพนักงานยาสูบในการที่จะดำรงชีวิตและประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต

4.2 พนักงานขาดขวัญและกำลังใจ

โดยที่ยอดการจำหน่ายบุหรี่ลดลงอย่างต่อเนื่องกะทันหันและทันทีทันใดเกินความคาดหมาย ทำให้พนักงานยาสูบที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพนักงานของโรงงานยาสูบทั้งหมด ขาดขวัญและกำลังใจ ขาดความมั่นใจในความมั่นคงขององค์กร ว่าองค์กรจะอยู่รอดได้ในสภาวะการณ์เช่นนี้หรือเปลี่ยนแปลงไปสู่ทิศทางใด หรือองค์กรอาจจะต้องเป็นองค์กรที่อยู่ในแผนฟื้นฟูตาม ร่างพระราชบัญญัติการพัฒนากำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจฯ (เมื่อ พรบ.มีผลบังคับใช้) เนื่องจากรายได้หลักจากการผลิตและจำหน่ายบุหรี่ขององค์กรลดลงอย่างมีนัยสำคัญจากเดิมปี พ.ศ. 2560 ผลิตและจำหน่ายบุหรี่ซิการ์แรตประมาณ 28,000 ล้านมวน จากประมาณการผลกระทบที่เกิดขึ้นหลัง พรบ.ภาษีสรรพสามิตฯมีผลบังคับใช้จะส่งผลให้ยอดการผลิตและจำหน่ายปี พ.ศ. 2561 เหลือเพียง 17,000 ล้านมวน และในอนาคตอาจลดลงอย่างต่อเนื่องและสภาวะการณ์เช่นนี้อาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ขององค์กรซึ่งมีความเป็นไปได้ที่จะขาดทุนอย่างต่อเนื่องไม่เคยมีมาก่อน จากผลกระทบดังกล่าวทำให้พนักงานเกิดความกังวลและความกลัวถึงอนาคตและความมั่นคงของตนเองและครอบครัว

4.3 ขาดบุคลากรรุ่นใหม่ ๆ เพื่อช่วยขับเคลื่อนองค์กร

พนักงานรุ่นใหม่ ๆ รวมทั้งที่เข้าทำงานมาไม่เกิน 10 ปี ซึ่งพนักงานในส่วนนี้จะเป็นบุคลากรที่สำคัญในการพัฒนาและขับเคลื่อนโรงงานยาสูบให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต เกิดความกังวลไม่มั่นใจต่อความมั่นคงขององค์กร จึงมีความเป็นไปได้ที่จะทำให้พนักงานลาออกไปหางานใหม่หรือเริ่มคิดจะหางานใหม่เพื่อความมั่นคงในชีวิต ซึ่งจะมีผลกระทบกับองค์กรกรณีจะไม่มีพนักงานที่มีศักยภาพหรือพนักงานใหม่สมัครเข้ามาทำงานในองค์กร สอดประสานรวมกับบุคลากรทั้งรุ่นเก่าจึงทำให้เกิดภาวะชะงักงันของงานบางส่วนเนื่องจากขาดบุคลากร หรือบุคลากรที่มีอยู่มีจำนวนไม่เพียงพอ

4.4 พนักงานยื่นข้อเรียกร้องหรือประท้วงในการบริหาร

พนักงานเมื่อขาดความมั่นใจและเชื่อมั่นในองค์กรก็จะมี การต่อต้านในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการยื่นข้อเรียกร้องหรือประท้วง เนื่องจากเห็นว่าการดำเนินงานของโรงงานยาสูบมีผลกระทบกับสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่เคยได้รับ ซึ่งจะเป็นปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของฝ่ายบริหาร ทำให้การบริหารงานไม่คล่องตัวขาดประสิทธิภาพทำให้การแก้ปัญหาต่างๆ ทำได้ยากขึ้น อันส่งผลกระทบต่อการบริหารขององค์กรโดยรวม

4.5 พนักงานขาดประสิทธิภาพในการทำงาน

เมื่อพนักงานขาดรายได้ ขาดขวัญและกำลังใจในความมั่นคงขององค์กรแล้ว การทำงานย่อมทำให้พนักงานท้อแท้และท้อถอยในการปฏิบัติงานส่งผลให้ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน อันส่งผลทำให้องค์กรขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินธุรกิจยาสูบ และทำให้องค์กรขาดความสามารถในการแข่งขันและหารายได้ให้กับรัฐ และเมื่อองค์กรมีปัญหาย่อมเป็นภาระของรัฐต่อไปในอนาคตได้

5. ผลกระทบต่อการย้ายโรงงานผลิตยาสูบ

เมื่อพนักงานขาดความมั่นใจในองค์กรจะทำให้เกิดการต่อต้านในการย้ายฐานการผลิตของโรงงานผลิตยาสูบจากคลองเตยไปยังสวนอุตสาหกรรมโรจนะ (อยุธยา) เนื่องจากไม่มั่นใจว่าหากยอดการจำหน่ายบุหรี่ที่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญและต่อเนื่อง ประกอบกับการย้ายไปโรงงานผลิตยาสูบแห่งใหม่ซึ่งมีเครื่องจักรที่มีความทันสมัยและประสิทธิภาพสูงกว่าที่โรงงานผลิตยาสูบคลองเตย เมื่อยอดการผลิตไม่สูงกว่ายอดที่ผลิตได้ในโรงงานผลิตยาสูบคลองเตย ก็จะทำให้พนักงานไม่มีรายได้เพิ่ม รวมทั้งสวัสดิการต่างๆ หรือค่าใช้จ่ายต่างๆ อาจถูกลดทอนหรือถูกตัดลง

จากการต่อต้านจากพนักงาน และไม่ยินยอมย้ายไปปฏิบัติงานที่โรงงานผลิตยาสูบแห่งใหม่ ส่งผลให้กระทบต่อแผนการย้ายโรงงานและแผนกำหนดการส่งมอบพื้นที่โรงงานยาสูบ ซึ่งส่งผลต่อความเสียหายของโรงงานยาสูบและรัฐ และเมื่อโรงงานยาสูบขาดสภาพคล่องจากการจำหน่ายบุหรี่ยอดลดลงได้ย่อมลดลงไปด้วย การให้เงินสนับสนุนเพื่อส่งมอบพื้นที่หรือการปรับปรุงภูมิทัศน์สวนเบญจกิติก็ย่อมไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะต้องเก็บเงินสำรองไว้ใช้จ่ายในการบริหารกิจการที่สำคัญเพื่อประคับประคองธุรกิจไม่ให้เกิดความเสียหายมากกว่าที่เป็นอยู่ รวมถึงเพื่อความอยู่รอดต่อไป

6. ความเสียหายต่อการลงทุนจากการสร้างโรงงานผลิตยาสูบ

ปัจจุบันโรงงานยาสูบได้ลงทุนโครงการย้ายโรงงานผลิตยาสูบเป็นมูลค่า 13,943.56 ล้านบาทหากพนักงานในส่วนการผลิตไม่ยินยอมย้ายฐานการผลิตที่ใหม่ โรงงานยาสูบจะได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง เนื่องจากโรงงานยาสูบมีการลงทุนและใช้เงินงบประมาณในการดำเนินการจำนวนมหาศาล ซึ่งมีบางส่วนได้ลงทุนไปแล้ว บางส่วนอยู่ระหว่างดำเนินการ โดยส่วนที่ได้ลงทุนไปแล้วและอยู่ระหว่างดำเนินการในขณะนี้มีส่วนสูงกว่าที่ยังไม่ได้ดำเนินการ และหากไม่มีการย้ายโรงงานผลิตยาสูบจะเกิดความเสียหายและผลกระทบต่อโรงงานยาสูบอย่างมาก เนื่องจากไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มสำหรับโรงงานผลิตยาสูบและเครื่องจักรใหม่ที่ได้ลงทุนไปแล้วให้เกิดความคุ้มค่าต่อการลงทุน ซึ่งจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อโรงงานยาสูบและรัฐ และอีกประการหนึ่งกรณีหากสถานการณ์การจำหน่ายบุหรี่ยของโรงงานยาสูบลดลงอย่างต่อเนื่อง การย้ายฐานการผลิตใหม่ก็อาจไม่คุ้มค่ากับการอยู่ในฐานการผลิตเดิมเนื่องจากมีต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างคงที่ควบคุมได้ ในขณะที่การย้ายฐานการผลิตใหม่จะมีต้นทุนค่าใช้จ่ายที่สูงซึ่งอาจไม่คุ้มกับการเปิดผลิตบุหรี่ยในขณะที่ยอดการจำหน่ายลดลงอย่างมาก ซึ่งอาจจะต้องมีการทบทวนหรือยุติการย้ายฐานการผลิตไปที่ใหม่ได้

แผนและผลการเบิกจ่ายงบลงทุนเพื่อการดำเนินงานปกติ/แผนและผลการเบิกจ่ายงบลงทุนโครงการปีงบประมาณ 2560

(หน่วย:ล้านบาท)

รายการ	งบลงทุนเพื่อการดำเนินงานปกติ	งบลงทุนโครงการ
แผนการเบิกจ่ายงบลงทุน	97.586	2,276.427
ผลการเบิกจ่าย	96.986	2,127.312
ร้อยละผลการเบิกจ่ายเทียบกับแผน	99.39	93.45

ที่มา : สำนักงบประมาณ โรงงานยาสูบ

ส่วนที่ 5 ข้อสรุป

เป็นระยะเวลากว่า 78 ปี ตั้งแต่ที่รัฐบาลไทยได้จัดตั้งโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลังขึ้นมา โรงงานยาสูบได้ทำหน้าที่อย่างเต็มที่ในการดำเนินธุรกิจยาสูบเพื่อนำส่งรายได้ให้แก่รัฐนำไปใช้จ่ายในการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ เป็นจำนวนเงินมหาศาล เงินที่หมุนเวียนออกไปนี้ได้ส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศมาอย่างยาวนาน การที่รัฐผูกขาดอุตสาหกรรมการผลิตบุหรี่ชิกาเรตไว้เองผ่านโรงงานยาสูบเป็นไปเพื่อการควบคุมดูแลการค้าสินค้าบุหรืและเพื่อถ่วงดุลการเข้ามาครอบงำรายได้ของบริษัทบุหรืต่างประเทศที่นำเข้าสินค้าบุหรืต่างประเทศมาจำหน่าย อันจะทำให้เม็ดเงินจากการค้าสินค้าบุหรืยังคงหมุนเวียนอยู่ภายในประเทศ สามารถนำกลับไปใช้จ่ายเพื่อดูแลประชาชนในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการดูแลด้านสาธารณสุขซึ่งเป็นภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในทางตรงกันข้ามกับการบริโภคสินค้ายาสูบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาโรงงานยาสูบ ได้ทุ่มเทสรรพกำลัง ความสามารถและใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ที่จะรักษาส่วนแบ่งทางการตลาดในสินค้าบุหรืไว้ได้ถึงกว่าร้อยละ 79 อยู่เหนือคู่แข่งที่เป็นบริษัทบุหรืต่างประเทศทุกราย ซึ่งรายได้ที่เกิดขึ้นโรงงานยาสูบได้นำส่งเข้ารัฐอย่างครบถ้วนในรูปแบบของภาษีหลายรายการ ทั้งภาษีสรรพสามิต ภาษีเพื่อราชการส่วนท้องถิ่น(มหาดไทย) ภาษีเงินได้ชำระแทนผู้ประกอบการค้า ภาษีองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และยังมีการนำส่งเงินบำรุงให้กับหน่วยงานต่างๆ ตามกฎหมาย เช่น เงินบำรุงกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.) เงินบำรุงองค์การกระจายเสียงฯ (สสท.) เงินบำรุงกองทุนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ (กกท.) รวมทั้งในแต่ละปีโรงงานยาสูบยังมีการนำส่งรายได้ให้แก่แผ่นดินในอัตราร้อยละ 88 ของกำไรสุทธิอีกด้วย จะเห็นได้ว่าโรงงานยาสูบได้ทำหน้าที่ในฐานะหน่วยงานของรัฐที่หารายได้ให้กับประเทศอย่างเต็มที่ สามารถสร้างเม็ดเงินหมุนเวียนเข้าประเทศได้จำนวนมหาศาล อย่างครบถ้วน

อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้ พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 และกฎกระทรวงเพื่อจัดเก็บภาษีกับสินค้าบุหรื โดยมีการปรับโครงสร้างภาษีใหม่ให้จัดเก็บภาษีทั้งด้านปริมาณและด้านมูลค่ารวมกัน ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ข้อกำหนดให้ใช้เกณฑ์ “ราคาขายปลีกแนะนำ” ซึ่งถูกนำมาใช้เป็นฐานด้านมูลค่าในการคำนวณอัตราภาษีตามที่กฎกระทรวงกำหนดได้ก่อให้เกิดความผิดปกติเกี่ยวกับราคาบุหรืขึ้นจากกรณีที่บริษัทบุหรืต่างประเทศได้ประกาศกำหนดราคาขายปลีกให้ต่ำลง จนทำให้ราคาจำหน่ายมีราคาเท่ากับหรือต่ำกว่าบุหรืของโรงงานยาสูบซึ่งประกาศราคาไว้โดยถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ของการจัดเก็บภาษีภายใต้กฎหมายฉบับใหม่ การกระทำของบริษัทบุหรืต่างประเทศลักษณะนี้ถือเป็นการกำหนดราคาเพื่อเข้ามาแข่งขันกับอุตสาหกรรมและธุรกิจบุหรืของรัฐอย่างรุนแรง

จากการวิเคราะห์คาดการณ์สิ่งต่างๆที่เกิดขึ้น ภายหลังจากการบังคับใช้ พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิตฯ และ กฎกระทรวง ประกอบกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงแล้วในปัจจุบัน เห็นได้ว่าจะก่อให้เกิดผลต่างๆ ดังนี้

1) โรงงานยาสูบจะสูญเสียส่วนแบ่งทางการตลาดให้กับบุหรืต่างประเทศ เนื่องจากบุหรืตราต่างประเทศ ได้ลดราคาขายมาอยู่ในระดับที่สามารถแข่งขันกับบุหรืระดับล่างของโรงงานยาสูบได้ และยิ่งไปกว่านั้นหาก สถานการณ์เข้าสู่ช่วงตั้งแต่เดือนตุลาคมของ ปี 2562 เป็นต้นไปซึ่งกำหนดให้บุหรืทุกตราเสียภาษีในอัตราเดียวกัน ที่ร้อยละ 40 ยิ่งทำให้บุหรืทุกตราทั้งของโรงงานยาสูบและของต่างประเทศมีราคาที่ใกล้เคียงกัน จึงยังเป็นปัจจัย ให้ผู้บริโภคเลือกบริโภคสินค้าของต่างประเทศทำให้ส่วนแบ่งทางการตลาดของโรงงานยาสูบยิ่งลดลงไปอีกได้มาก จนกระทั่งบุหรืต่างประเทศสามารถครองส่วนแบ่งทางการตลาดเหนือส่วนแบ่งทางการตลาดของโรงงานยาสูบได้

2) รัฐจะจัดเก็บภาษีได้ไม่ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจากบริษัทบุหรืต่างประเทศกำหนดราคา ขายปลีกบุหรืต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ทำให้บุหรืมีราคาถูกลง ฐานในการคำนวณภาษีสรรพสามิตจึงลดน้อยลง

3) รัฐจะได้รับรายได้จากโรงงานยาสูบลดลง หรืออาจต้องแบกรับภาระในการดูแลภาวะขาดทุนของโรงงาน ยาสูบเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ โดยจากการคาดการณ์ประมาณการจำหน่ายบุหรืของโรงงานยาสูบ ในปีงบประมาณ 2561 ภายใต้พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิตฉบับใหม่ จะเหลืออยู่เพียง 17,030 ล้านบาท ซึ่งจากเดิม ปี 2560 อยู่ที่ 28,808 ล้านบาท หากสถานการณ์ตลาดสินค้าบุหรืและผลกระทบที่เกิดขึ้นยังมีอยู่เช่นนี้ คาดว่าโรงงานยาสูบ จะประสบกับภาวะขาดทุนที่ 1,575 ล้านบาท และทำให้ไม่สามารถนำส่งรายได้เข้าคลังได้

4) หน่วยงานต่างๆ ได้รับเงินบำรุงสนับสนุนตามกฎหมายจากธุรกิจยาสูบ ลดลง เนื่องจากปริมาณเงิน ที่นำส่งให้แก่หน่วยงานต่างๆ จะแปรผันไปตามจำนวนภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บได้ในแต่ละปี ซึ่งเมื่อคาดการณ์ว่า โรงงานยาสูบจะจำหน่ายบุหรืได้ลดลง ทำให้ได้รับภาษีสรรพสามิตลดลง และส่งผลให้การคำนวณเงินบำรุง สนับสนุนแก่หน่วยงานต่างๆ ลดลงตามไปด้วย

5) ผู้บริโภคจะเปลี่ยนไปบริโภคบุหรืที่มีราคาถูก บุหรืผิดกฎหมาย บุหรืหนีภาษีมากยิ่งขึ้น เพราะบุหรื ในท้องตลาดโดยภาพรวมจะมีราคาสูงขึ้นจากการเก็บภาษีในอัตราที่สูงขึ้น และการหันไปบริโภคสินค้าเหล่านี้ อาจก่อให้เกิดผลกระทบด้านสุขภาพต่อประชาชนมากยิ่งขึ้นด้วย

6) บริษัทบุหรืต่างประเทศจะเข้ามาครอบครองตลาดธุรกิจยาสูบเหนือธุรกิจยาสูบของรัฐ โดยได้ใช้กลยุทธ์ ทางการตลาดอย่างเข้มข้นในการแย่งชิงส่วนแบ่งทางการตลาด ทั้งที่การดำเนินการบางรูปแบบถือได้ว่าเป็นการขัด ต่อกฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ขณะที่โรงงานยาสูบไม่สามารถดำเนินการในรูปแบบที่สุ่มเสี่ยงต่อการ ผิดกฎหมายได้เนื่องจากเป็นหน่วยงานของรัฐ นอกจากนี้การที่บริษัทบุหรืต่างประเทศทำรายได้เพิ่มขึ้นในประเทศ จากธุรกิจยาสูบได้มหาศาล รายได้ส่วนใหญ่ก็จะถูกส่งกลับไปยังบริษัทแม่ในต่างประเทศ ไม่ได้นำส่งรายได้ จากกำไรสุทธิให้แก่รัฐอย่างถูกต้องครบถ้วนแบบเดียวกับที่โรงงานยาสูบต้องปฏิบัติต่อรัฐ

7) การควบคุมการบริโภคยาสูบที่รัฐคิดว่าจะประสบความสำเร็จโดยใช้มาตรการเพิ่มอัตราภาษี โดยไม่มี กระบวนการศึกษาอย่างรอบคอบก่อนในทุกๆ ด้าน อาจก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นของการบริโภคยาสูบและการ บริโภคบุหรืต่างประเทศ ไม่ใช่บุหรืของประเทศไทย

8) เกษตรกรผู้ปลูกใบยาให้แก่โรงงานยาสูบกว่า 20,000 ครัวเรือน และผู้ที่เกี่ยวข้องในระบบการผลิตใบยาอีกกว่า 100,000 ราย จะได้รับผลกระทบ รวมไปถึงบรรดาผู้สัญญา Supplier ต่างๆ ตัวแทนผู้ประกอบการร้านค้ายาสูบประเภทต่างๆ อีกกว่า 500,000 ราย จะได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน

9) พนักงานโรงงานยาสูบกว่า 2,950 คน จะได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพนักงานรายวันและรายชั่วโมงที่ไม่ได้รับค่าจ้างในคราวที่ต้องหยุดการผลิตเนื่องจากไม่มีคำสั่งซื้อจากลูกค้า ทำให้พนักงานขาดรายได้จนกระทั่งส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน เกิดผลกระทบต่อครอบครัว และการถูกฟ้องร้องจากนายทุนทั้งในและนอกระบบจากปัญหาหนี้สินที่ก่อขึ้น

10) พนักงานขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน ขาดความมั่นใจในความมั่นคงขององค์กรว่าจะสามารถอยู่รอดในสภาวะการณ์เช่นนี้ได้หรือไม่ หรือเปลี่ยนแปลงไปสู่ทิศทางใด เนื่องจากการคาดการณ์รายได้จะลดลงอย่างมีนัยสำคัญต่อไปในอนาคต อาจก่อให้เกิดการยื่นข้อเรียกร้องหรือการประท้วงในเรื่องรายได้หรือสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่ถูกลดทอนลง อีกทั้งพนักงานรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพสูงในการช่วยขับเคลื่อนองค์กรในยุคสมัยใหม่ เกิดความกังวลไม่มั่นใจ ความเป็นไปได้ที่จะลาออกไปทำงานที่อื่นมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นปัญหาต่อศักยภาพของโรงงานยาสูบ การบริหารจัดการองค์กรในอนาคตยิ่งขึ้นไปอีก

11) เกิดผลกระทบต่อการย้ายโรงงานผลิตยาสูบไปยังสวนอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เนื่องจากพนักงานขาดความมั่นใจในองค์กร เริ่มเกิดกระแสต่อต้านการย้ายฐานการผลิตของโรงงานผลิตยาสูบไปยังสวนอุตสาหกรรมโรจนะ เนื่องจากรายได้แนวโน้มมีจำนวนลดน้อยลง ขณะที่การย้ายถิ่นฐานที่อยู่อาศัยและสถานที่ทำงานไปยังที่แห่งใหม่อาจก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นกว่าเดิม

12) เกิดผลกระทบต่อการส่งมอบคืนพื้นที่สวนป่าเบญจกิติ เนื่องจากการไม่ยินยอมย้ายไปปฏิบัติงานที่โรงงานผลิตยาสูบแห่งใหม่ของพนักงาน และเมื่อรายได้ของโรงงานยาสูบลดลงจนประสบปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงิน การให้เงินสนับสนุนเพื่อส่งมอบพื้นที่และปรับปรุงภูมิทัศน์สวนป่าเบญจกิติก็ย่อมไม่สามารถดำเนินการได้อีกต่อไป เพราะต้องเก็บเงินสำรองไว้ใช้จ่ายในการบริหารจัดการองค์กรและธุรกิจให้ไม่เกิดความเสียหายหรืออยู่รอดต่อไป

13) เกิดความเสียหายต่อการลงทุนก่อสร้างโรงงานผลิตยาสูบแห่งใหม่ เนื่องจากขณะนี้ ได้ดำเนินการลงทุนไปแล้วเป็นจำนวนมาก หากไม่มีการย้ายโรงงานผลิตยาสูบไปได้ตามเป้าหมาย จะยังก่อให้เกิดภาระต้นทุนค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้ดำเนินการก่อสร้างและจัดซื้อเครื่องจักรไปแล้ว โดยที่ไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มขึ้นมาได้

จากการประเมินวิเคราะห์สถานการณ์และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นดังกล่าว โรงงานยาสูบได้พยายามอย่างสุดความสามารถที่จะแสวงหาแนวทางเพื่อให้องค์กรสามารถอยู่รอดได้ต่อไปในอนาคต โดยวางมาตรการแก้ไขไว้ดังนี้ คือ

มาตรการเพิ่มรายได้ โดยการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ เพิ่มช่องทางการจำหน่ายเพิ่มโอกาสในการแข่งขัน แสวงหาตลาดต่างประเทศในกลุ่มประเทศ CLMV และทวีปอื่น เป็นผู้จัดหาและจำหน่ายวัตถุดิบในการผลิตยาสูบไปยังต่างประเทศ การแสวงหาพันธมิตรทางการค้าเพื่อเพิ่มโอกาสหรือสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน การบริหารจัดการสินทรัพย์ที่มีอยู่เพื่อเพิ่มรายได้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร

นอกจากนี้ยังมีมาตรการที่จะลดค่าใช้จ่ายลงอีก เช่น การลดต้นทุนในการผลิตจากค่าวัตถุดิบ ค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายต่างๆในโรงงาน ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อลดค่าใช้จ่าย เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การจะดำเนินการให้บรรลุผลตามมาตรการที่นำมาใช้ในอนาคตนี้อย่างมีประสิทธิภาพกับอุปสรรคและความท้าทายด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการหารายได้ที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศและการหารายได้จากธุรกิจอื่น ที่จะต้องรอให้มีการจัดตั้งโรงงานยาสูบเป็นนิติบุคคล ให้เสร็จสิ้นเสียก่อน จึงสามารถดำเนินการได้ อีกทั้งแนวโน้มในขั้นตอนการร่างพ.ร.บ.การยาสูบแห่งประเทศไทย กลับพบว่าผู้ร่างไม่เปิดโอกาสให้โรงงานยาสูบสามารถดำเนินการบางประการได้ จึงเป็นเรื่องที่รัฐต้องคิดพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนอีกครั้งภายใต้สถานการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้น เพื่อให้โรงงานยาสูบ สามารถอยู่รอดได้ต่อไปในอนาคต

ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะทางแก้ไขปัญหา และป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้น

จากสถานการณ์และความเสียหายที่เกิดขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรทบทวนและเคร่งครัดในการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ดังนี้

ลำดับ	ประเด็นปัญหา	ผลกระทบ/ความเสียหาย	ข้อเสนอในการจัดการ
1.	พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิตฯ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม	บุหรี่ยาสูบจากต่างประเทศ เข้ามาแย่งส่วนแบ่งทางการตลาด	1. ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับรัฐวิสาหกิจ และภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาผลกระทบจากพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 และร่วมหาแนวทางแก้ไข พร้อมกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ เพื่อป้องกันการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมทั้งในปัจจุบันและอนาคต เช่น กระทรวงการคลัง กรมการค้าภายใน กรมศุลกากร กรมสรรพสามิต องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมสรรพากร สมาคมการค้าที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการสาขาต่างๆ 2. ขอให้กรมสรรพสามิตพิจารณาตรวจสอบและกำหนด “ราคาขายปลีกแนะนำ” ในส่วนของต้นทุนการผลิตของบุหรี่ยาสูบนำเข้าจากต่างประเทศอย่างเข้มงวด เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 เรื่อง การพิจารณาและประกาศกำหนดราคาขายปลีกแนะนำ พ.ศ. 2560 ซึ่งกำหนดว่า “(ข) ในกรณีสินค้านำเข้า ให้พิจารณาจากราคาของสินค้าและค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งได้แก่ราคา ซี.ไอ.เอฟ. อากรศุลกากร และค่าใช้จ่ายอื่นที่ใช้ในการดำเนินพิธีการศุลกากร” (มีเอกสารกฎกระทรวงแนบท้าย)
2.	บทบัญญัติและหลักเกณฑ์ของ พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิตฯ เปิดช่องให้บริษัทบุหรี่ยาสูบต่างประเทศทำหายเจตนากรณีของกฎหมายโดยประกาศ	อุตสาหกรรมผลิตบุหรี่ยาสูบถูกทำลาย จากการลดราคาขายปลีกของบุหรี่ยาสูบจากต่างประเทศ เนื่องจากผู้บริโภคสามารถเลือกบริโภคบุหรี่ยาสูบจากต่างประเทศซึ่งเป็นแบรนด์ระดับสากลในราคาที่	กรมสรรพสามิตในฐานะผู้มีหน้าที่บริหารจัดการเก็บภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต ควรพิจารณาในการตรวจสอบ และควบคุมราคาขายปลีกแนะนำ ให้สอดคล้องกับความเป็นจริง และมีให้ผู้ประกอบการที่จำหน่ายบุหรี่ยาสูบจากต่างประเทศทำการลดราคาบุหรี่ยาสูบจากราคาเดิมที่เคยจำหน่าย (ก่อนพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560) มีผลบังคับ

ลำดับ	ประเด็นปัญหา	ผลกระทบ/ความเสียหาย	ข้อเสนอในการจัดการ
	ราคาขายปลีกบุหรี่ในตราที่มียอดจำหน่ายเป็นอันดับ 1 ของบริษัทลดลง เพื่อมาแข่งขันกับบุหรี่ระดับที่ล่างของโรงงานยาสูบ ภายหลังที่ พ.ร.บ.ฯ บังคับใช้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงและไม่เป็นไปตามกลไกตลาด	เท่ากับหรือต่ำกว่าบุหรี่ไทย ซึ่งเป็นวิธีการที่หลายธุรกิจชั้นนำระดับโลกนำมาใช้เพื่อกำจัดคู่แข่งออกจากตลาด โดยการสร้างอำนาจผูกขาดในระยะยาว	ใช้) รวมทั้งป้องกันการทุ่มตลาด เพื่อไม่ให้กระทบต่อการจัดเก็บภาษีของประเทศ และเกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ผลิตและจำหน่ายบุหรี่ในประเทศ เนื่องจากเป็นอำนาจหน้าที่ของกรมสรรพสามิตตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 17 (1) วรรคสาม กำหนดให้ “ในกรณีที่ราคาขายปลีกแนะนำไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง หรือไม่เป็นไปตามกลไกตลาด ... ประกอบกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการพิจารณาการปรับราคาขายปลีกแนะนำ พ.ศ. 2560 ข้อ 3. ให้อธิบดีสรรพสามิตมีอำนาจในการกำหนดราคาขายปลีกแนะนำที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงหรือไม่เป็นไปตามกลไกตลาด”
3.	บุหรี่ปิดกฎหมาย เช่น บุหรี่ปลอม บุหรี่ลักลอบ (หนีภาษี) บุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งพบว่ามีกระแสปะทะเพิ่มขึ้นในประเทศ	ยอดขายบุหรี่ของโรงงานยาสูบลดลง เนื่องจากผู้บริโภคมีความพยายามหาซื้อบุหรี่ปิดกฎหมายที่มีราคาถูก เพื่อใช้บริโภค	1. กรมสรรพสามิตและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีมาตรการที่เข้มงวดด้านการปราบปรามบุหรี่ปิดกฎหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการกำหนดอัตราภาษีใหม่ของรัฐบาลอย่างแท้จริง 2.กระทรวงพาณิชย์ ต้องเข้มงวดในการตรวจสอบและปราบปรามการลักลอบนำเข้าบุหรี่ไฟฟ้าหรือบารากุ่มในราชอาณาจักร ตามที่ประกาศกระทรวงพาณิชย์ได้กำหนดห้ามนำเข้าผลิตภัณฑ์ดังกล่าว 3.สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ต้องปราบปรามการจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้าหรือบารากุ่มอย่างจริงจัง ภายใต้อำนาจตามคำสั่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ที่กำหนดห้ามขายหรือห้ามให้บริการสินค้าดังกล่าว 4. กรมศุลกากร ต้องมีมาตรการที่เข้มข้นในการตรวจสอบและอนุญาตการนำเข้าบุหรี่ปลอดอากรเข้ามาในประเทศ
4.	ร่าง พ.ร.บ.การยาสูบแห่งประเทศไทยฯ (ยสท.) กำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจการค่อนข้างแคบและจำกัด ทำให้การดำเนินกิจการของ ยสท. ไม่คล่องตัวมีข้อจำกัดและไม่สามารถดำเนินการที่จะเป็นประโยชน์ต่อ ยสท. ในอนาคตได้เท่าที่ควรจะเป็น ซึ่ง ยสท. มีทรัพยากรในด้านต่างๆ ที่สามารถรองรับธุรกิจที่หลากหลาย และสามารถหารายได้จากกิจการอื่นนอกเหนือจากอุตสาหกรรมยาสูบ	โรงงานยาสูบไม่สามารถดำเนินการตามมาตรการแก้ไขปัญหาลดขาดทุน	รัฐต้องอนุญาตให้โรงงานยาสูบสามารถดำเนินธุรกิจที่นอกเหนือจากอุตสาหกรรมยาสูบ ตามแนวทางที่โรงงานยาสูบวางไว้ รวมทั้งการเปิดโอกาสให้มีการดำเนินธุรกิจร่วมกับต่างประเทศ ในลักษณะต่างๆ ได้อย่างรอบด้าน เพื่อให้องค์กรอยู่รอด โดยต้องพิจารณาเพิ่มเติมอำนาจให้โรงงานยาสูบสามารถดำเนินการได้ภายใต้ พ.ร.บ. จัดตั้งการยาสูบแห่งประเทศไทยโดยด่วน

ลำดับ	ประเด็นปัญหา	ผลกระทบ/ความเสียหาย	ข้อเสนอในการจัดการ
5.	ตามประมวลรัษฎากรมาตรา 48 ทวิ และมาตรา 65 จัตวา ที่ได้กำหนดไว้ เมื่อโรงงานยาสูบขายสินค้ายาสูบให้แก่ผู้ประกอบการค้า โรงงานยาสูบมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้แทนผู้ประกอบการค้า ซึ่งได้ขายสินค้ายาสูบทอดหนึ่งทอดใดหรือทุกทอดไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ที่ซื้อสินค้าจากโรงงานยาสูบด้วย ในอัตราร้อยละ 12.5 ของกำไรของผู้ขายส่งไม่ว่าทอดใด และในอัตราร้อยละ 10.0 ของกำไรของผู้ขายปลีก	โรงงานยาสูบมีภาระด้านต้นทุนในการกำหนดราคาสินค้า โรงงานยาสูบอย่างยิ่ง	1. โรงงานยาสูบยกเลิกเสียภาษีเงินได้แทนผู้ประกอบการค้า หรือ 2. ต้องตรากฎหมายให้บริษัทบุหรี่ต่างประเทศเสียภาษีเงินได้แทนผู้ประกอบการค้า
6.	การที่ บุหรี่ป้อนเข้าจากต่างประเทศต่าง ลดราคาขายปลีกให้ไม่เกินของละ 60 บาท เพื่อใช้สิทธิเสียภาษีสรรพสามิตในอัตราร้อยละ 20 อาจเป็นการสับสนราคาขายปลีกอันเป็นเท็จ/แจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงาน/หรือเป็นการกำหนดราคาขายปลีกอย่างไม่เป็นธรรมหรือไม่	อุตสาหกรรมบุหรี่ป้อนในประเทศเกิดความเสียหาย ยอดจำหน่ายลดลง ส่งผลต่อรายได้ของรัฐ	ขอให้รัฐมนตรีมอบหมายให้หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องเข้าตรวจสอบและดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดและจริงจัง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในมิติต่างๆ ได้แก่ 1) กรมสรรพสามิต (ตรวจสอบราคาขายปลีกแนะนำให้เป็นไปตามกฎหมายและกฎกระทรวง และตรวจสอบว่าเป็นการแจ้งราคาเท็จหรือไม่) 2) กรมศุลกากร (ตรวจสอบราคา CIF อากรศุลกากร ค่าใช้จ่ายอื่นทางศุลกากร เพื่อแจ้งกรมสรรพสามิตนำไปคำนวณ “ราคาขายปลีกแนะนำ”) 3) กระทรวงพาณิชย์ (ตรวจสอบการกำหนดราคาที่เป็นธรรมตามพระราชบัญญัติแข่งขันทางการค้า พ.ศ.2560 มาตรา 50 และ มาตรา 72) 4) กรมสอบสวนคดีพิเศษ (ตรวจสอบพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2559 มาตรา 21 ที่กำหนดให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสืบสวนสอบสวนการกระทำผิดทางอาญาที่อาจมีผลกระทบรุนแรงต่อระบบเศรษฐกิจ หรือการคลังของประเทศ)

กฎกระทรวง

การพิจารณาและประกาศกำหนดราคาขายปลีกแนะนำ

พ.ศ. ๒๕๖๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติ
ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“ราคาฐานนิยม” หมายความว่า ราคาขายปลีกที่พบมากที่สุดในตลาดปกติจากสินค้า
ซึ่งเป็นประเภท ชนิด คุณภาพ และปริมาณเดียวกัน ในการสำรวจของกรมสรรพสามิตรอบเดียวกัน
โดยไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม

ข้อ ๓ เมื่อผู้ประกอบการอุตสาหกรรมหรือผู้นำเข้าได้แจ้งราคาขายปลีกแนะนำต่ออธิบดี
ตามมาตรา ๑๘ แล้ว ให้กรมสรรพสามิตตรวจสอบราคาขายของสินค้าด้วยวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่แจ้งราคาขายต่อผู้บริโภคทั่วไป ให้ตรวจสอบจาก

(ก) ราคาขายที่ปรากฏบนสินค้า

(ข) ราคาขายที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์

(ค) ราคาขายที่ปรากฏในรายการราคา หรือ

(ง) ราคาขายที่ได้แจ้งไว้กับส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ

(๒) ในกรณีที่แจ้งรายชื่อร้านค้าปลีกที่รับสินค้าของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมหรือผู้นำเข้า
เพื่อจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคทั่วไป ให้ตรวจสอบจากร้านค้านั้นตามรายชื่อร้านค้าปลีกที่ผู้ประกอบการ
อุตสาหกรรมหรือผู้นำเข้าได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๑๘ และให้ถือเอาราคาขายปลีกแนะนำของร้านค้านั้น ๆ
เป็นราคาขายปลีกแนะนำของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมหรือผู้นำเข้า

เมื่อกรมสรรพสามิตได้ตรวจสอบตาม (๒) แล้วปรากฏว่า มีราคาขายปลีกแนะนำหลายราคา
ให้ใช้ราคาสูงสุดเป็นราคาขายปลีกแนะนำ

ข้อ ๔ การพิจารณาราคาขายปลีกแนะนำที่ผู้ประกอบการหรือผู้นำเข้าแจ้งต่ออธิบดีให้พิจารณาจากต้นทุนการผลิต ค่าบริหารจัดการ และกำไรมาตรฐาน โดยไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่มให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ต้นทุนการผลิต

(ก) กรณีสินค้าที่ผลิตในราชอาณาจักร ให้พิจารณาจากต้นทุนทั้งหมดที่มีอยู่ในการผลิตสินค้า ซึ่งได้แก่ ค่าวัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายอื่นที่ใช้ในกระบวนการผลิต

(ข) กรณีสินค้านำเข้า ให้พิจารณาจากราคาของสินค้าและค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งได้แก่ ราคา ซี.ไอ.เอฟ. อากรศุลกากร และค่าใช้จ่ายอื่นที่ใช้ในการดำเนินการพิธีการศุลกากร

(๒) ค่าบริหารจัดการ ให้พิจารณาจากค่าใช้จ่ายในสำนักงาน ซึ่งได้แก่ ค่าโฆษณา ค่าขนส่ง ค่าประกันภัย ค่าภาษีสรรพสามิต ค่าภาษีอื่นที่จัดเก็บจากการขายสินค้านั้น ค่าธรรมเนียมในการรับฝากของในอารักขาศุลกากร เงินบำรุงกองทุนหรือองค์การตามที่กฎหมายกำหนดให้เรียกเก็บจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีสำหรับสินค้านั้น และค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการขายสินค้าผู้ประกอบการหรือผู้นำเข้า

(๓) กำไรมาตรฐาน ให้พิจารณาจากราคาขายปลีกแนะนำหักต้นทุนการผลิตและค่าบริหารจัดการ

ข้อ ๕ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาและตรวจสอบการแจ้งราคาขายปลีกแนะนำของผู้ประกอบการหรือผู้นำเข้า ให้อธิบดีมีอำนาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการสำรวจการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลราคาสินค้า การพิจารณาราคาฐานนิยม และสถานที่ขายสินค้า

ข้อ ๖ หากกรมสรรพสามิตสำรวจและตรวจสอบราคาขายปลีกแนะนำแล้วปรากฏกรณีหนึ่งกรณีใดดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นราคาขายปลีกแนะนำไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง

(๑) ผู้ประกอบการหรือผู้นำเข้าแจ้งราคาขายปลีกแนะนำต่ำกว่าร้อยละ ๙๕ ของราคาฐานนิยม หรือ

(๒) ผู้ประกอบการหรือผู้นำเข้าแจ้งราคาขายปลีกแนะนำต่ำกว่าร้อยละ ๘๕ ของราคาขายปลีกสูงสุดของสินค้านั้นที่มีจำหน่ายในตลาดปกติในกรณีที่ไม่สามารถหาราคาฐานนิยมได้

ข้อ ๗ หากกรมสรรพสามิตสำรวจและตรวจสอบราคาขายปลีกแนะนำแล้วปรากฏกรณีหนึ่งกรณีใดดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นราคาขายปลีกแนะนำไม่เป็นไปตามกลไกตลาด

(๑) เป็นราคาที่ผู้ประกอบการหรือผู้นำเข้าและผู้บริโภคมิได้ใช้ซื้อขายสินค้ากันจริงในตลาดปกติ

(๒) เป็นราคาเพื่อการส่งเสริมการขาย

(๓) เป็นราคาขายที่ขายให้กับผู้มีสิทธิพิเศษ หรือ

(๔) เป็นราคาขายที่มีเงื่อนไขการขายจนทำให้ราคาขายไม่เป็นไปตามกลไกตลาด

ข้อ ๘ ในกรณีที่ราคาขายปลีกแนะนำไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ไม่เป็นไปตามกลไกตลาด หรือไม่สามารถกำหนดราคาได้ ให้อธิบดีมีอำนาจประกาศราคาขายปลีกแนะนำเพื่อถือเป็นเกณฑ์ ในการคำนวณภาษี โดยกำหนดจากราคาขายหรือราคานำเข้า ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ราคาขายปลีกแนะนำไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงให้ใช้ราคากฎหมาย เว้นแต่ ในกรณีที่ไม่สามารถหาราคากฎหมายได้ให้ใช้ราคาขายปลีกสูงสุดในตลาดปกติโดยไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งจะต้องเป็นราคาที่ไม่มี การส่งเสริมการขาย ไม่หักส่วนลด หรือมีการให้สิทธิประโยชน์ใด ๆ

(๒) ในกรณีที่ราคาขายปลีกแนะนำไม่เป็นไปตามกลไกของตลาด ให้อธิบดีประกาศกำหนด ราคาขายปลีกแนะนำตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(ก) รากฎหมาย เว้นแต่ในกรณีที่ไม่สามารถหารากฎหมายได้ให้ใช้ราคาขายปลีกสูงสุด ของสินค้านั้นในตลาดปกติโดยไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งจะต้องเป็นราคาที่ไม่มี การส่งเสริมการขาย ไม่หักส่วนลด หรือมีการให้สิทธิประโยชน์ใด ๆ

(ข) ราคาที่บวกเพิ่มจากราคาขายหรือราคานำเข้า โดยแยกตามลักษณะของสินค้า ดังต่อไปนี้

๑) กรณีสินค้าที่ผลิตในราชอาณาจักรให้กำหนดจากราคาขายของผู้ประกอบอุตสาหกรรม บวกค่าบริหารจัดการตามข้อ ๔ (๒) และกำไรมาตรฐานตามข้อ ๔ (๓) จนถึงการขายปลีกแก่ผู้บริโภค โดยไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม

๒) กรณีสินค้านำเข้า ให้กำหนดจากราคาศุลกากร ค่าบริหารจัดการตามข้อ ๔ (๒) และกำไรมาตรฐานตามข้อ ๔ (๓) จนถึงการขายปลีกแก่ผู้บริโภค โดยไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม

(ค) ราคาขายปลีกแนะนำของสินค้าประเภท ชนิด คุณภาพ และปริมาณเดียวกัน หรือใกล้เคียงกันของผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้นำเข้ารายนั้น ที่ขายในท้องตลาดให้แก่ผู้บริโภค หากไม่มีราคาดังกล่าว ให้ใช้ราคาขายปลีกแนะนำของสินค้าประเภท ชนิด คุณภาพ และปริมาณเดียวกัน หรือใกล้เคียงกันของผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้นำเข้ารายอื่น ที่ขายในท้องตลาดให้แก่ผู้บริโภค

(๓) ในกรณีที่ไม่สามารถกำหนดราคาขายปลีกแนะนำได้ให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการ ตาม (๒) (ข) หรือ (ค) ตามลำดับ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐

อภิศักดิ์ ตันติวรวงศ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติ
ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้กรณีการเสียภาษีตามมูลค่าสำหรับสินค้าให้ถือตามราคาขายปลีกแนะนำ
โดยต้องพิจารณาจากต้นทุนการผลิต ค่าบริหารจัดการ และกำไรมาตรฐาน และในกรณีที่ราคาขายปลีกแนะนำ
ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ไม่เป็นไปตามกลไกตลาด หรือไม่สามารถกำหนดราคาได้ ให้อธิบดีมีอำนาจ
ประกาศกำหนดราคาขายปลีกแนะนำตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออก
กฎกระทรวงนี้